

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos peñt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Ryűttér peñt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, október 26.

Mal számunk főbb közleményei:

- Ferrer-ünnep Aradon.
- Holt ponton.
- Az Acsev. adómentességének meghosszabbítása.
- Uralkodók találkozója.
- Fordulat a postalópás ügyében.
- Bleriot Aradon.
- Az ifju törökök mezőhegyesi látogatása.
- Bécsi levél színházi dolgokról.
- Gyilkosság vádja Szántó Izidor ellen.
- Szétrobbantott budapesti rulettbank.
- Megszöktetett diák.
- A házbéruzsorás.

Osztrák remények.

Arad, október 25.

Azok a tanácskozások, a melyeket Kossuth Ferenc folytat a függetlenségi párt vezető tagjaival, arra mutatnak, hogy a kibontakozásnak alkotmányos módja nincs az elveszett remények közé temetve. A pesszimizmus, amely a koronatanácsot követte, napról-napra enged sötétjéből, s ha pár hét alatt nem is tisztul ki a politikai időjárás, az nem valószínű, hogy az erőszakos kormányzás menykövei csatának ki belőle.

A királynak — a korona-tanács tagjai egyezően vallják — erős szándéka a mostani válságot csak alkotmányos módon, szigorúan alkotmányos és törvényes eszközökkel oldani meg.

S ennek ellenére, a magyar politikusok tanácskozásait az a hír kíséri, hogy Bécsben készen vannak a magyar válság erőszakos módon való

megoldására. Katona kormányt emlegetnek. A hír nem lep meg bennünket. Amióta Ausztriában állandó a zavar, mindig kísért agondolat Magyarország erőszakos leigázására. Tíz esztendő óta alig volt olyan év, hogy ne gondoltak volna a Magyarországra való bevonulásra, amely a köztünk és Ausztria között fenforgó közjogi és gazdasági kérdéseket karddal oldaná meg.

Ez az ijesztés eddig sem rémitett valami nagyon; most már ostoba gyerekjátéknak tartjuk. A király nem hajlandó felfüggeszteni az alkotmányt; tudja jól, hogy ez az expediens nemcsak a törvénybe ütközik, de azt is, hogy nem vezet célra. Ausztria azt látja érdekének, hogy Magyarországon gyakran támadjon zavar s hogy az örökös alkudozás alatt magának hasznot csikarjon ki. A merev *non possumus* politika, a mibe Ausztria annyira szerelmes, ezt a célt szolgálja.

Szó nélkül nem könnyű dolog meglábolnunk a válságot, bár elvagyunk szánva rá, hogy jogaink és érdekeink védelmére megragadunk minden törvényes eszközt. Nehéz volna ránk bizonyítani, hogy ne volnánk konciliánsok. Egyre azonban nem vagyunk kaphatók, bármint csörgesse is Ausztria a kardot s bármennyire fenyegetőzzék is erőszakkal, hogy jogainkról lemondjunk s hogy gyáván

meghunyáskodjunk az osztrák *sic volo, sic jubeo* harsogtatására.

Ausztria az alkudozást úgy érti, hogy ránk parancsol, mit kívánjunk, mit ne kívánjunk, mit akarjunk, s mit ne akarjunk s mihelyt nem engedelmesskedünk, előáll a váddal, hogy a kiegyezést támadtuk meg, hogy nem teljesítjük a kiegyezésben magunkra vállalt köteleességeket. Ez a játék nemcsak rosszhiszemű, de ostoba is. S akárhányszor is vezette diadalra az osztrák törekvéseket ez a taktika, még sem olyan eszköz, amivel tanácsos volna sűrűen élni. Mi az osztrákok dolgaiba, pedig csak azokban igazi a khaosz, soha sem ártjuk magunkat; miért fáj annyira Ausztriának ami fejünk s miért akar ő nálunk csinálni minden áron rendet?

Nem igen képzelünk olyan bölcseséget, amely biztosan meg tudná mondani, hogy bonyodalmainkból mint vergődünk ki. Bajaink gyökere nem itthon van, hanem Ausztriában. Az osztrákok miatt nem tudjuk megoldani a válságot, amely a nemzetnek is, a koronának is egyaránt terhes. Annyit azonban bizonyosra vehetünk, hogy a megoldás, várasson magára bár meddig, nem fog igazodni teljesen az osztrák izléshez.

A magyar politikusoknak minden lépést abból a szempontból is meg kell fontolniok, hogy ezzel nem szolgálják-e Bécsnek erőszakra váró szándékait. Ez a várakozás egy kissé hiu;

Törökvilág Mezőhegyesen.

*

(Kiküldött munkatársunktól.) Mezőhegyes, a magyar nép legsajátosabb tudásának, a földmivelés, állattenyésztés senki által meg nem közelített magasságon álló klasszikus iskolája, a legmagyarabb földdarab a magyar hazában, — a legnemzetközibb hely a világon. A nagy játékbancok székhelyei, Ostende és Montekarló, Helgoland szigete és talán még a nemzetközi áramlatok középpontja, Velence sem előzi meg. Májustól december végéig alig van hét, hogy a világ valamelyik tájáról ne sereglenének ide, ebbe a harmincháromezer holdnyi paradicsomba, tudásra vágyó, egy nemzetet ezer évig egy csapán tartó kulturirányzatnak otthonát megismerni törekedő külföldiek. A mezőhegyesi kazinó vendégkönyve valóságos randevu helye az egész föld lakóinak. Ázsiai, amerikai, német, francia, svéd és olasz, japán és orosz, perzsa, angol és tegnap óta a török látogatók neveivel büszkélkedő arányos vágású könyvében meg van örökítve a fentiek igazsága.

Tanulni jöttek az ifju-törökök Tevfik Riza bey vezetésével. A kétszázharminc főből álló társaságban nagyjából kereskedők, katonatisztek, újságírók, tisztviselők foglaltak helyett Földmivelő gazda alig volt köztük. Es a tegnap, napi kirándulás nagy tanulságokkal végződött, úgy a török mint a magyar vendégek részére. akiket Deininger Imre udvari tanácsos, a földmivelésügyi kormány képviselője és Jankovich Lőrinc, a a mezőhegyesi állambirtok igazga-

tója, továbbá Podmaniczky Gyula báró őrnagy, a méntelep parancsnoka épen olyan felejtethetlen szívéllyességgel, előkelő vendégezetettel fogadtak és láttak el mint a Törökországból ide fáradt érdekes és a beteg ember birodalmában a friss vérkeringést képviselő társaságot.

Kétszázötven ifju-török, akik mind megannyian részt vettek a világtörténelmi események előkészítésében és végrehajtásában! Valamennyi világlátott, széles látókörű, legtöbbször Párisban nevelkedett férfiú. Valamennyi kitűnően beszél franciául, modoruk a legelőkelőbb szalonban is biztosítja részükre a rokonszenvet, nyugodtak, tudnivágyók, minden iránt érdeklődők. Az érdekes társaságban a figyelmet és a legnagyobb bámulatot mégis az a negyven katonatiszt keltette maga iránt, akiket Hassan pasa tüzérornagy vezetésével a magyar lötenyésztés tanulmányozására küldött ki a török hadügyi kormány. Mindannyija ott volt a szalonikii táborban, ahonnan Konstantinápoly bevételeire indultak. A forradalmi Törökország gyermekei, akik népüket, testvéreiket alkotmányhoz segítették, a zsarnokságot eltörölték hazájukban. A török kiváló katona, ezt több százados dicsőséggel tele haditörténet tanusítja.

Amint azonban tegnap a tiszték életét és a polgáremberrel való érintkezését, az együttérzését, a nem török vendégek megfigyelheték: oly értékes anyaggal szolgált a legfiatalabb alkotmányos nép lelkének megismeréséhez, melynél hasznosabbat a szemképráztaó látnivalók

sokasága sem nyujthatott Mezőhegyesen. Az ifju-törökök kirándulását intézőket ezért illeti különös elismerés.

Láttuk, hogy csak ott van értelme a hadsereg imádásnak, a hol katona és polgár valóban testvéreként él egymás mellett. A hol — mint Hassan pasa is tette — nyiltan is kifejezésre juttatja a katona, hogy a polgári munkát tekinti a szabadság első lépcsőfokának. A katonatiszt éppen így tudja, mint Tevfik Riza bey, hogy a politikai szabadság és a gazdasági függetlenség édes testvérek és ezért buzdítja a polgár a katonát a politikai életben való részvételre és a katona eljön Európába, hogy itt a kultura, ipar, kereskedelem és földmivelés előrehaladottságából merítsen tudást és tapasztalatot.

— Mindenhol veszedelmesnek tartják a katonai politikust — mondotta Hassan őrnagy kifogástalan német nyelven nekem. — Nálunk ezt a teóriát az élet néhány pillanat alatt a többi ezer éves hazugság mellé temette. Hami katonák nem lennének olyan gondolkodó hazafiak, mint az ifju török komité tagjai voltak, vajjon meddig zsarnokodott volna még a detronizált szultán?

Mi egy test és egy lélek vagyunk valamennyi török honpolgárral, egy cél lebeg szemünk előtt: az alkotmányos Törökország, melyben az egyén politikai, emberi szabadságai egyenlőek mindenkire. Legyen az mohamedán, keresztény vagy zsidó.

Mi katonák éppen úgy éreztük, mint polgártársaink, hogy alkotmány nélkül rövid időn

a kézre, amely a dolgainkba keveredik, ráütünk, de abban nem ugratjuk magunkat, hogy ok nélkül szuronyokat vezényeltessünk a nyakunkra.

Ferrer-ünnep Aradon.

Indítvány a törvényhatósághoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

Az aradi szociáldemokrata párt kezdeményezésére vasárnap délelőtt, a városházán gyászünnepet tartottak Ferrer emlékére. Az ünnepen a munkásokon kívül nagy számmal vettek részt a polgári társadalom képviselői. A hatóságot Mikes Gábor dr. rendőrfogalmazó képviselte.

A megjelentek elnökké Varga Ferencet, a szociáldemokrata párt titkárát választották, aki megnyitotta a gyűlést, üdvözölte a megjelent testületek és egyesületek képviselőit. Ismertette az ünnepély tárgyát, azután átadta a szót az előadónak.

Vadász Ármánd dr. aradi ügyvéd méltatta az ünnep jelentőségét. Ismertette Spanyolország gazdasági viszonyait, elmaradt és lezüllyött kulturáját, a mely az elhatalmaskodott klerikalizmusnak buja talaja volt. Ennek a klerikalizmusnak állottak utjában a Ferrer által alapított szabad iskolák, a világosság terjesztői. Ezért törték ellene, s ezért tették meg, igazi alap és bizonyítékok nélkül, a barcelonai általános sztrájk szerzőjévé és végezték ki. A kik tehát Ferrer vértanúságában intő jelt látnak, azoknak a fekete nemzetköziség, a klerikalizmus ellen kell fölvenni a harcot. Ennek legjobb eszköze a természettudományos gondolkodás, a melyet a magyar munkásságnak terjesztenie kell.

A beszéd végén Varga Ferenc fölolvasta a határozati javaslatot, a mely szerint fölkéri Aradváros és Arad vármegye törvényhatóságát, hogy — Kolozsvár városához hasonlóan — a törvényhatóságok, maguk által választott formában, fejezzék ki részvétüket Ferrer vértanu-sorsa fölött.

Faragó Rezső szólott a javaslatához. Nem képvisel — ugymond — testületet csak mint egy polgár, egy hírlapíró szólal föl azok közül, akiknek Rakovszky István egyszer azt mon-

dotta, hogy: „az uraknak irni a kötelességük és hallgatni”. S úgy látszik, az a némaság, amelyre akkor Rakovszky kárhoztatott, közös sorsa mindazoknak a rétegeknek, akik érzéseikben a klerikális mozgalmat elítélik. A régi szabadelvű pártnak is nagy része, a remeté-ségbe vonult vezért követve, a zárkózottságba, az érzéketlenségbe temeti magát s némán nézi a felekezeti szervezkedést; másoknál a kényelem, a közömbösség okozza ezt. S amint a rendkívüli fájdalmak a némáknak erőt tudnak adni a beszédre, — most az az érzés, amely Ferrer halála után az egész világon végigvonaglik, megtöri, legalább egy részében a némaságot. S nem jelentőség nélkül való, hogy amikor a némák az első szót kiejtik, a szervezett munkásság mellett találják magukat. Az ellentétek százai választják el a munkásságtól, de az nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a klerikalizmus ellen való harcban ez a polgárság a szervezett munkásság mellé álljon. Ami ma történt, az nem egyéb, mint a polgárság egy részének színvallása. Hogy mennyire jelentős ez is, mutatja, hogy például ép Arad város törvényhatósága egyszerűen elkerülte a szekularizáció aktuálisá lett ügye fölött való színvallást és a tanács *„Hajdu vármegyének átiratát egyszerűen nem tűzte napirendre. (Zaj.)* Ahol ez megtörténik, ott meg kell becsülni azt is, ha a polgárság egy része a klerikalizmusnak utcára lépő hadjárata ellen állást foglal, s Ferrer haláláért vádat emel a klerikalizmus ellen.

Aussterweil László dr. az aradi antialkoholista rend nevében járult hozzá a javaslatához, a melyet azután el is fogadtak. Az ünnep elején és végén az Ebredés dalkör énekelt, egy munkás pedig Farkas Antalnak Ferrerről írt költeményét szavalta el.

A gyűlés határozatából ma a következő beadványt intézték Arad város törvényhatóságához:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Franciskó Ferrert a spanyol író, a szabadgondolkodót a reakció kivégeztette. Futó tüzként rohant végig egész Európában ez a hír, s ahol kulturnemzetek vannak, a legmélyebb felháborodással vették tudomásul. A kivégzés után pedig egymásután adtak mély részvétüknek és gyászuknak kifejezést. Gyűléseknek százai lettek tartva a szabadgondolkodó polgárság részéről, visszautasítani ezt a merényletet a felvilágosodottság ellen,

Hogy ki volt Ferrer Ferenc, azt a tekintetes törvényhatósági bizottságnak nekünk nem kell mondani és hogy mit tett az egyetemes

és egyetlen erőszakoskodás nem történt a lázadás napjaiban. Fiverei a szabadságharcban hüllottak el. Egyiket a szultán csapatai a Yildizben elfogták, de sikerült öngyilkossággal a zsarnok büntetése elől megmenekülnie.

Valóságos rajongással beszélnek róla a társaság tagjai. Méltóan reprezentálja a réginek romjain épülő országot. Mint szónok elsőrangú. Választékos francia nyelven beszél, szellemes, ötletes, sohasem száraz. Ambár „Riza, a filozofus” diszjelzővel ékesítették honfitársai, az elvont okoskodások nem teszik élvezhetetlenné a beszédeit. Igazi típusa a keleti bölcsnek, a ki Páris levegőjét magával vitte Konstantinápolyba. Ő magyaráz; ő tanít és szolgál felvilágosítással a kirándulóknak. Kitűnő gondolat volt, hogy igen sok kereskedő és iparos, aki eljött a magyarországi körutra, elhozta magával fiát is és az ifju nemzedék eme képviselői mellett Tevfik Riza dr. a sajtó képviselőinek jutott nagy szerepet a tanulmány uton.

— Jegyezzék fel uraim, — szól a török újságírókhoz, — hogy a mezőbogyési birtokon csupa olyan tisztviselő van, a ki gazdasági főiskolákat végzett. A mezőgazdasági iskolák létesítése nélkül gondolni sem lehet a földművelés fejlesztésére, állattenyésztés meghonosítására.

Mindenütt, ahol megfordul magyaráz, való-sággal előadásokat rögtönöz, a sajtó munkásainak szempontokat szolgáltat, eszméket vet fel és vitat meg velök.

A sajtó erejének okos felhasználása mutatja, hogy Törökország a legjobb uton halad.

Tallér.

kultura érdekében, azt is feleslegesnek tartjuk kifejteni.

Ezek után arra kérjük a tekintetes törvényhatóságot, hogy Kolozsvárhoz hasonló módon, ahol Apáthy István tudós tette az indítványt, adjon kifejezést gyásza jeléül abban a formában és oly módon, mint azt a törvényhatósági bizottság tagjainak tisztággondolkodása méltónak tartja.

Tisztelettel

Varga Ferenc és társai.

Holt ponton.

A politika hírel.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, október 25.

A politikai válságban ma semmi nevezetesebb momentum nem történt. Kossuth Ferenc gyöngékedik és így ma nem tudta folytatni pártja vezetőembereivel azt a sorozatos tanácskozást, amelyet a napokban megkezdett. A szerdai minisztertanácstól várnak a politikai körökben valamelyes fordulatot.

Mai tudósításunk ez:

Minisztertanács előtt.

Budapesti tudósítónk jelenti: Wekerle Sándor miniszterelnök szombaton klopódiai birtokára utazott, ahonnan még nem tért vissza. Ma délelőtt nem történt semmi nevezetesebb fordulat a politikai válságban. Sztéryi József államtitkár látogatta meg Kossuthot. Kossuth egyébként ma Mezőssy Bélával, Batthyány Tivadar gróffal és Mérey Lajossal akart tanácskozást folytatni, de ebben gyöngékedése megakadályozta. A kormány távollevő tagjai valamennyien Budapestre érkeznek, hogy részt vegyenek a szerdai minisztertanácson. A minisztertanácsot valószínűleg Kossuth lakásán fogják megtartani. Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a szerdai minisztertanácsnak.

Justh Gyula beüzámolója.

Makóról táviratozzák: A makói függetlenségi párt ma nagygyűlést tartott, melyen bejelentették, hogy Justh Gyula, Makó város képviselője november 7-én Makóra érkezik, amikor beszámolóját tartja. Vele érkeznek a bankcsoport tagjai is. Ugyanekkor tartja a csanádme gyei és makói párt újjászervező ülését. Elhatározták, hogy Justh-ot és a vele érkező bankcsoport tagjait impozánsan fogadják. E célból 200 tagból álló rendező bizottságot választottak.

Rakovszky a trónörökösnél.

Bécsből táviratozzák: A bécsi koronatanács napján szenzációs dolog történt Bécsben, amelyről csak most értesültek az illetékes körök. Arról van szó, hogy a koronatanács előtt való napon érkeztek együtt Bécsbe Zichy gróf és Rakovszky. Zichy gróf az *Erzherzog Karl* szállóban szállt meg és másnap elutazott Bécsből, Rakovszky István azonban Bécsben maradt és másfél óra hosszáig tartó kihallgatáson jelent meg Ferenc Ferdinánd trónörökösnek.

Az audienciát Zichy gróf eszközölte ki a néppárt vezérének.

Az audiencia a legnagyobb titokban folyt le. Rakovszky a kihallgatáson a függetlenségi párt esetleges érvényesülése és a hatvanhetes pártok koncentrációja érdekében dolgozott. Bécsi politikai körök szerint ennek a titkos audienciának nagy része volt abban, hogy a király a döntést hosszabb időre elhalasztotta.

belül nem lett volna sem török nemzet, de még Törökország sem.

— És mert tudjuk — folytatta most már valóságos lelkesedéssel a vitéz katona, aki első volt, aki a szultán palotájára elsütötte ágyuját — hogy a régi rendszer szülte bizonytalanság, zavar és elmaradottság oka a tömegek szegénységében, sokszor a privilégizált osztályok által történt kifosztásában rejlett, szükségét érezzük, hogy elmenjünk messze idegenbe tanulni; föld- és erdőművelést, vasutépítést, állattenyésztést. Népünk gazdasági életének fejlesztését kell első sorban szolgálunk nekünk katonáknak is, mert különben az alkotmányosság írott malaszt marad, melyet egy szegény nemzet kezéből bármikor ki lehet csavarni.

Igy gondolkodik a török tisztikar, mely a nagy forradalom tisztító vihára után visszavonult a maga feladatai által szabott korlátok mögé. Az új török országban nem félnek katonai uralomtól, mert a katona és polgár között nincs semmi különbség. Mindkettő a civilizációt, a gazdasági megerősödést szolgálja.

A társaság vezetője, amint említettem, Tevfik Riza dr. bej. Adrianopol képviselője a török parlamentben, a modern Törökország politikai életében vezető szerepe van. A forradalom előtt Párisban élt és a forradalmi bizottság tagja, az ifju-török mozgalom egyik szervezője volt. Börtönbe vetette a régi uralom a nagy tudású, kiváló szónokú képességű államférfiut, a kit Konstantinápolyban a tömegek legkedveltebb agitátoraként ünnepeltek és mint ilyen a hatóságok állandóan üldöztek. A forradalom alatt ő volt Konstantinápoly rendőrkapitánya

Fordulat a postalopás ügyében.

Nemzetközi tolvajok a tettesek?

Távirati tudósítás.

Arad, október 25.

A budapesti postalopás ügyében — amelyről a napokban bővebben megemlékeztünk — érdekes fordulat történt. Hima János postaszolgát, akit a rendőrség szombaton a lopás gyanúja miatt letartóztatott — ma szabadon bocsátották. A rendőrség most más irányban folytatja a nyomozását. Azt hiszik, hogy a lopást egy nemzetközi tolvajbanda tagjai követték el.

A rendőrkapitányságon ugyanis ma megjelent Boldog János postaaltiszt, aki a szombati lopásra vonatkozólag Himáról érdekes dolgokat adott elő.

— Hima, — mondotta Boldog János — a lopás után egy órával elmondta neki, hogy amint a postahivatalban rakta a csomagokat, egyszerre az ablakon át egy fekete ruhát, fekete kalapot viselő, fekete bajszos magas fiatal ember integetett neki, hogy jöjjön ki az utcára. Hima eleinte nem akart kimenne, de a folytonos integetésnek végül mégis engedett.

— Mit akar? — kérdezte az idegentől, amint kiment az utcára.

Az idegen fiatal ember nem felelt neki semmit, nyilván nem értette a kérdést, csak egy cédulát tartott Hima elé, amelyre ez volt írva:

Magyar-utca 39.

Hima látta, hogy idegennek van dolga, aki azt akarja megtudni, hol van a Magyar-utca, elkísérte az Irányi-utca sarkáig, ahol megmutatta neki, hogy merre menjen. Mikor visszament a postahivatalba, még dühösen morgogott:

— Micsoda a posta, tudakozó intézet, hogy kihívják az embert?

Mialatt Hima az idegennek megmutatta, hogy merre menjen a Magyar-utca, a postahivatalban is érdekes dolgok történtek. Egy piros pozsgás arcú fiatal ember jelent meg ott, aki rövid felöltőt viselt. Egy ideig szótlanul nézte az ablaknyílások felett levő hirdetési táblákat, majd odalépett Tóth Ferenéné postakézelnő előtt levő ablaknyíláshoz és egy cédulát nyújtott be, amelyen ez a szó állott:

Szabadság-tér.

Tóthné megkérdezte a fiatal embert, hogy mit akar, mire az így szólt:

— Sprechen Sie deutsch oder französisch?

Éppen ott állott az ablaknál Gradioux Mihályné, a „Hungária“ főszakácsának a felesége, aki francia nő. Tóth Ferenéné hozzáfordult:

— Nézze kérem, én nem tudok vele beszélni. Sziveskedjék tolmácsolni beszédünket:

— Parle vous français? — kérdezte Gradiouxné.

— Nein, nein! — kiáltott az idegen és ijedten rohant ki a posta ajtaján.

A rendőrség azt hiszi, hogy egy nemzetközi tolvajbanda tagjai követték el a postalopást és most ilyen irányban folytatja a további nyomozást.

Éjjel azt jelenti fővárosi tudósítónk, hogy a budapesti postahivatalokban több helyen is jártak nemzetközi tolvajok. Az V. számú postahivatal főnöke ma jelentkezett a rendőrségen s elmondta, hogy tegnapelőtt öt férfi angolul kért bélyegeket az V. számú postahivatalban. Mikor a hivatalnoknál öt, — aki angolul jól beszélt

— behívta, akkor a különös férfiak „nix deutsch“ kiáltással kifutottak a hivatalból. Valószínű, hogy ezek is nemzetközi tolvajok voltak.

Uralkodók találkozója.

Az orosz cár és az olasz király pohárköszöntője.

Távirati tudósítás.

Arad, október 25.

A régen tervezett találkozás végre megtörtént: Miklós orosz cár Raccognigiben meglátogatta Viktor Emánuel olasz királyt. A találkozás azt a rendkívül szívélyes viszonyt tükröztette vissza, amely a két államfő és a két birodalom népei között fennáll. A találkozásról szóló távirataink itt következnek:

Raccognig-ből távirják: A kastély nagytermében ma este 59 teritékes diszebed volt. A patkó alakú asztal közepén ültek Miklós cár és Viktor Emánuel király, velük szemben a génuai herceg. Miklós oldalán ültek Heléna királyné, az abruzzói herceg, a génuai hercegné stb.

A diszebednél az olasz király pohárköszöntőt mondott s többek között ezt mondta:

— Felsőged látogatása megerősítése az őszinte barátságunk és a közös célnak, amelyek házainkat, kormányainkat és országainkat összekötik. Az érdekek közössége és a rokonszeny érzelmei, amelyeknek a megújításához a vitéz orosz tengerészeknek legutóbbi nagy szerencsétlenségünk alkalmával tanusított nagy lelkesedése és áldozatkészsége nagyban hozzájárult, közrehatottak abban, hogy Oroszországot és Olaszországot mind közelebb hozzák egymáshoz. Az orosz és az olasz nép ismerni és becsülni tanulta egymást és kormányaink ezt kifejezésre juttatták azzal a működéssel a melyet a többi hatalommal együtt a béke fentartása érdekében kifejtettek.

Emelem poharamat Felsőged egészségére, kormánya dicsőségére.

Miklós cár francia nyelven a következő pohárköszöntővel válaszolt:

— Amidőn Felsőged szép országába eljöttem, hő óhajomat valószínűleg meg, amely már régóta él bennem. A rendkívül rokonszenves fogadtatás, melyben Olaszországban részesülök, megfelel az őszinte barátságunk, valamint a felfogások és érdekek közösségének, amelyek házainkat, kormányainkat és országainkat összekötik. Az az élénk együttérzés, amelyet egész Oroszország Olaszországgal szemben a legutóbbi szerencsétlenség alkalmával tanusított és a visszhang, melyet e tény Olaszországban keltett, meggyőző bizonyítéka népeink egymás iránt érzett növekvő rokonszenvének. Szilárdan bizom abban, hogy kormányaink határozottan ápolni fogják e rokonszenvet és hogy állandó és bizalomteljes együttműködéssel nemcsak az Olaszország és Oroszország közti közeledéshez, ami a két ország kölcsönös érdekének felel meg, hanem az általános békehez is hozzá fognak járulni. Kiválóan szerencsésnek tartom magamat, hogy ma, Felsőged házasságának évfordulóján lehetek jelen és teljes szívemből emelem poharamat Felsőged egészségére, őfelségeik Heléna királyné és Margareta királyné, valamint az egész királyi család egészségére és üritem poharamat nagyságára és felvirágozására azon szép országnak, amelynek vendégszeretét e pillanatban élvezem.

A zenekar az olasz himnuszot játszotta. A pohárköszöntőket állva hallgatták végig.

Párisból táviratozzák: Pichon külügyminiszter tegnap elutazott Párisból, hogy a francia határon üdvözlje a cárt. A határon Pichon beszállt az udvari vonatba és együtt vacsorázott a cárral és Izvolszky orosz külügyminiszterrel. A francia külügyminiszter a chamberi állomáson hagyta el a cár vonatját.

Az Acsev. adómentességének meghosszabbítása.

Fábry Sándor vezérigazgató nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

Lapunk legutóbbi számában hirt adtunk arról, hogy a kormány az Acsev adómentességének határidejét mintegy három esztendőre kitolta. E hirre vonatkozólag kérdést intéztünk Fábry Sándor dr.-hoz, az Acsev. vezérigazgatójához az iránt, hogy az Acsev. adófizetési kötelezettségének jövő évi július elsejéről való eltörlődése min alapszik.

Fábry Sándor dr. munkatársunk előtt a következő kijelentést tette:

— Az Acsev. összes vonalainak fokozatos kiépítése kilenc, külön időben kelt, engedélyokirattal engedélyeztetett, melyekben minden egyes engedélyezett vonalrészre nézve külön-külön időpontban lett megállapítva — az engedélyezéstől számított 30 év múlva törvény szerint lejáró — adómentesség megszűnésének napja. Minthogy pedig tiszta lehetetlenség egy vasuti részvénytársaság egységes jövedelmeit úgy megadóztatni, hogy azokból az egységes vasuti forgalom folytán el nem választható egy rész adómentes legyen, a másik rész nem: az e tekintetben fennálló törvényes jogához képest 1893-ban — két évvel az első vonalrész adózásának bekövetkezése előtt — kérelmezte az Acsev. addigi hét engedélyokirátának és így hétféle adózási időpontjának egyesítését, ami az 1893. évi X. t. c. által meg is történt, egyessítettven az e törvény alapján kiadott új engedélyokiratban az addig kiépült vonalak jövedelmei után való köteles adózás hét időpontja 1910. évi július elsejében.

— 1893. óta azonban újabb két folytatógos vonala épült ki az Acsev.-nek: a 86.871—894. számú újabb engedélyokirattal engedélyezett *gurahonc—nagyhalmágyi* és a 22.130—896. számú engedélyokiratban engedélyezett *nagyhalmágy—brádi* vonalrészek, az elsőre 1924. évi december 2-ban, a másodikra nézve 1926. évi április 16-án állapították meg az adófizetés kötelezettségének időpontja. Törvényes jogával élt az Acsev., másrészt köteleességét is teljesítette az adófizetés lehetőségének biztosítása tekintetében, midőn épp úgy, mint tett 1893-ban, most is bejelentette idejekorán a kormánynak törvényes igényét a jelenleg fennálló három engedélyokirátának egyesítése iránt. A minisztertanács felülvizsgálván a pénzügyminisztériumnak és a kereskedelmi minisztériumnak idevonatkozó számításait, a kereskedelmi miniszternek e tárgyban kelt leirata szerint 1913. évi március hó 31-ében állapította meg az Acsev. azon jogát, hogy eddigi adómentessége kiterjeszthető; mely terminus immár véglegesnek lesz tekinthető, miután az Acsev.-nek újabb vonala a legutóbbi engedélyezés óta nem épült.

— Az engedélyek egyesítése és ezzel az adózási és háramlási idő kitolása a vasutak joga, egyszersmint a törvényes adófizetés lehetőségének alapja. Éppen ezért így történik ez minden részekben felépült vasutnál, amint történt 1893-ban már egyizben magánál az Acsev.-nél is, melynek adófizetési kötelezettsége az arad—borossebesi első vonalrész után már 1905-ben következett volna be, ha az 1893-ik évi határidő-egyesítés nincs.

Az újabb engedélyokirat-egyesítésre vonatkozó sablonos, 3 §-os törvényjavaslat — örtesülésem szerint — már ő Felsőged előleges szankcióját is megnyerve a képviselőház előtt fekszik s csakis a zavaros politikai viszonyok miatt nem vált még törvénynyé.

Az ifju törökök mezőhegyesi látogatása.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Arad, október 25.

Reggel hétkor futott be a mezőhegyesi állomásra az a különvonat, mely a modern Törökország gazdasági viszonyainak javítására, kulturális ipari és kereskedelmi reformok létesítésének tanulmányozására elindult kétszázharminc főből álló társaságot Budapestről elhozta. Az ifju törökök *Tevfik Riza dr. bey*, országgyűlési képviselő és *Hassan pasa*, tüzer őrnagy vezetésével utazzák be az országot és mint a földmivvelésügyi miniszter vendégei látogatták meg az ország legszebb gazdaságát, a mezőhegyesi harmincháromezer holdnyi egy tagban fekvő állambirtokot.

Reggeli a Nyári Színház-ban.

Hideg, őszi köd ülte meg a tájat és a vasúton töltött éjszaka után rosszkedvűen, törődötten és fáradtan leszálló vendégeknek jól esett, hogy a látogatást előkészítő *Deininger Imre* udvari tanácsos, főigazgató, a földmivvelésügyi miniszter képviselőjének az élen óriási nép várta őket. Ott voltak *Jankovich Lőrinc*, az állambirtok igazgatója, az uradalom tisztikarával, továbbá a kilenc kerületből besereglett kíváncsiak impozáns sokasága. A szépen díszített állomás épületén hatalmas nemzeti színű zászlókat lengtetett a hideg szél.

— Uraim, ne sokat beszéljünk, — szólt kedves moderában *Deininger főigazgató*, — hideg van és minden lelkes szónoklatnál jobban melegít — a tea. Terítve van, siessünk, hogy ki ne hűljön.

Az egész társaság helyesléssel fogadta ezt az invitálást és megindult, hogy az uradalom nyári színházában reggelizni üljön. A színház, mely egy hatalmas faalkotmány, belülről díszit öltött. Óriási török zászló csüngött a közepén, jobbról-balról a magyar trikolor díszlett. A méntelep huszárjai szolgálták fel a reggelit, mely teából és hideg húsokból állott; reggelizés közben kiosztották a napi programot, továbbá Mezőhegyesnek több nyelven írt ismertetését. Időközben megérkezett *Podmaniczky Gyula* báró őrnagy, a méntelep parancsnoka tisztikarával és csakhamar kölcsönösen megismerkedtek a magyar urak a török társasággal. *Jankovich* igazgatónak mindenre kiterjedő figyelmessége, előkelő vendégszeretete gondoskodott arról, hogy kisebb csoportok mellé a birtok tisztikarának egy-egy tagja kerüljön és így mindenki bő magyarázattal ellátva élvezhesse mindazt a látványt, mit Mezőhegyes nyújt.

A kereskedelmi és földmivvelésügyi miniszterek küldöttjei segítettek a házigazdáknak. Ott voltak *Bálint Imre* a kereskedelmi muzeum igazgatója, *Schneider Sándor dr.* és *Illés Zsigmond* gazdasági tudósítók, *Fontaine Emil* MÁV. felügyelő, *Berg főellenőr*, a földmivvelésügyi miniszterium részéről *Szandter Ernő*, Nagy Iván dr., Pécsi Tibor miniszteri fogalmazók; a fővárosi rendőrség képviselésében *Beniczky Tamás* rendőrfelügyelő, a mezőhegyesi tisztikarból *Marossy Pál*, *Hoffer Adolf*, *Szegler Gyula*, *Kristóffy József*, *Ruesz Antal* felügyelők, *Czító Győző*, *Fáber János* intézők és a segédtisztii továbbá a gyakornoki kar, *Kovácsna István*, *Kreitbakker*, *Gundelfinger* méneskari századosok, *Csiszár* és *Jekelfalussy* hadnagyok.

A birtok megtekintése.

Kilenc órakor adott jelt a főigazgató az indulásra. Nyolcvanöt szebbnél-szebb fogat állott, valamennyinek a bakján piros és fehér színű ruhás kocsis. *Podmaniczky báró* gyönyörű négyes fogata nyitotta meg a látványnak is szép kocsisort, melyben a vendégek oicerónájukkal helyet foglaltak. A központi telepről történt az indulás ki a kerületükbe, ahová sugárszerűen ágazó, kitünően gondozott és mindenütt fákkal szegélyezett utak

vezetnek. A birtoknak csak ugyszólván egy ötöd-részt lehetett a rendelkezésre álló idő alatt bemutatni. Tekintettel arra, hogy vasárnap a mezői munka szünetel, főleg az állattenyésztés szemléltetésére helyezte a rendezőség a súlyt.

Az utak mentén voltak felállítva a birtok büszkeségei, a remek tenyészállatok, melyeknek termelése az egész ország állattenyésztését néhány esztendő alatt átformálta. A kocsik lépésben haladtak egy-egy ménes gulya mellett. A 11-es számú majornál volt az első megálló.

Itt van a világ legtökéletesebb tehenészeze. Olyan tejet produkál az istézőség, melyet forralatlanul is meglehet inni, mert a tehenek tökéletesen egészségesek. A tejet jórészt Aradra szállítják.

A társaság katonatiszti tagjait leginkább érdeklő lótenyésztés szobornak méltó példányait mutatták be a kis *Nónius* és *Gidran* fajú ménesekben, ahol *Podmanitzky* báró szolgált magyarázatokkal és *Hassan* őrnagy tartott előadást honfitársainak.

A legnagyobb csodálattal töltötte el a vendégeket a szüz gulya és a bikák bemutatása.

Mindösszekét uradalom dicsekedhetik azzal, hogy a magyar igás állatot külföldi keverés nélkül oly magas fokra tudta nemesíteni, mint az Mezőhegyesen látható. Ez és *Almássy gróf* uradalma. Kiállításokon díjakat nyert hatalmas bikapéldányok találhatók a mezőhegyesi legelőkön, melyek annyira megszokták az idegenek látását, hogy mint a kezes bárányok közelébe mennek az emberek.

— Nem öklel a bika? kérdezte egyik török vendég, félve közelítve egy „*Hunyad*” nevű diszpéldányhoz, melynek tízezer korona az ára.

— Már, hogy öklelne, — felelte a gulyása. — Szelid, mint a bárány, különben hogy tünné, hogy olyan akármilyen ember végig tapogassa, mint az urak is!

A gulyás szavait aztán úgy fordította le a török kísérője, hogy a bikát a piros török fezzel sem izgatja.

A majorok népe mindenütt ünneplő ruhába öltözve várta az illusztris társaságot, mely fél egy órakor az öntözött réteket megbámulva visszatért a nyári színházhoz, ahol már díszesen terített asztalok várták a fáradt társaságot.

A déli lakoma.

Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter vendégeinek háromszáz teritékes bankettet adott. Az asztalfőn *Deininger udvari tanácsos* ült, jobbján *Tavfik Riza bey*, balján *Hassan őrnagy*. A harmadik fogásnál *Deininger* felállott és a miniszter nevében hosszabb beszéd keretében üdvözölte az ifju törököket, a kiknek figyelmébe ajánlotta a magyar mezőgazdaság ma látott alkotásait, melyet hazájukban meghonosítva, azt virágzóvá és boldoggá tehetik. Csodálatával adózott a velünk évszázados barátságban élő nagy nemzet erényei iránt és azt kívánta, hogy a szabadság és civilizatorikus munkának útjára lépve boldoguljanak és országuk virágozzék.

Nagy Iván dr. francia nyelven tolmácsolta a beszédet, mely óriási lelkesedést keltett a vendégeknél.

Tevfik Riza bey szólalt fel. Viharos taps fogadta már a felállásánál a rendkívül szimpatikus államférfiut, aki a következőket mondotta:

— Uraim! Tanulni jöttünk e földre és mondatom, hogy büszkeséggel tekinthet a magyar nemzet erre a helyre, melyen egyik legfontosabb gazdasági ágának egy foku haladásáról tehetünk tanúságot, melyhez foghatót messze földön nem találunk. Felejthetetlenek azok a napok, melyeket ebben a gyönyörű országban töltünk el, de a legszebb emlékek is elhalványulnak, ha azok a benyomások, melyeket szeretünk, nem élnek bennünk eleven erővel. Bistos, hogy magyarországi emlékeink nem halványulnak, mert a mit láttunk és tapasztaltunk, azok otthon tetekké, intézmé-

nyekké válnak. De nemcsak a látottak érdekesek, hanem impozáns az a szellem is, mely azokat megteremtette. A magyar nemzet kultúrtörökveit, szabadságát és felfelé törő lelkét bámulja az egész világ és mi büszkéek vagyunk arra a barátságra, mely bennünket ehhez a nemes nemzethez fűz. A magyar nemzetet élte.

A francia nyelven elmondott beszédet tapsok szakították igen gyakran félbe.

A kitünő ebéd sokáig tartotta együtt a legjobb bangulatban a társaságot. Érdekes, hogy a törökök legnagyobb része feltett fezzel étkezik és issza a bort, amelyet azonban egyik effendi vallomása szerint csak Magyarországon ismertek meg igen sokan, de rögtön meg is szerették. A cigányzene hangjai mellett élszórakozó társaság alig tudott betelni a magyar népdalok szépségével. A tárogatós kuruc nótákat fujt és mikor megmagyarázták a törököknek *Rákóczi* bujdosásának szomorú visszatükrözését a bus melódiákban, nem egyikük mondotta el, hogy milyen nagy tisztelettel viseltetik a török nemzet a nagy bujdosónak emléke iránt.

Az ebédet fekete kávé fejezte be, melyet igen nagy mennyiségben fogyasztottak a törökök, akiknek nagyon tetszett az illatos ital.

— Hála Isten, csakhogy végre elérkeztünk az ebédhez, mondotta *Tevfik Tarik*, a konstantinápolyi rendőrfőnök.

— Már be is végeztük — mondja neki *Illés Zsigmond*, azonnal indulunk a méntelepre.

— Téved effendi — szól nevetve a rendőrfőnök. Az ebéd csak előcsarnok, melyen át a szalonba jutunk. A török csak azért eszik, hogy fekete kávéit ihassék.

A méntelepen és a tejgazdaságban.

Ebéd után a méntelepre vonult a társaság, ahol *Podmaniczky báró* parancsnok elővezette az angol telivér méneket, melyek iránt nagy érdeklődést mutattak. A katonatisztek szorgalmasan jegyezték a báró előadását, lefényképezték a drága paripákat, melyek diszpéldányai a nemesfajú állatoknak.

Innen a tejgazdasághoz mentek át a központi telep árnyas útjain, megtekintették *Kozma Sándornak*, a birtok egykori igazgatójának szobrát.

Öt órakor *Podmaniczky bárónál* fiveklock tea volt, melyen körülbelül negyvenen vettek részt.

A vacsora.

Este nyolc órakor *Darányi Ignác* földmivvelésügyi miniszter a török vendégek tiszteletére 300 teritékü vacsorát adott. A vacsora folyamán *Tevfik Riza bey* emelkedett szólásra és tiszta kiejtéssel magyarul a következőket mondta:

— Uraim! Boldog vagyok, hogy az önök körében e szép Mezőhegyesen ily kedves fogadtásban részesültünk és ily kellemes napot tölthetünk el. Ez a nap emlékezetes marad életünkben és nem akarom elmulasztani azt a szívből jövő kívánságot kifejezni önök előtt, hogy azt a magyar népet, amely e földet a kultura hazájává tette, Isten boldogságban tartsa meg és erkölcsi és gazdasági fejlesztését biztosítsa. Éljen a magyar!

Tevfik pasa szavait leirhatatlan lelkesedés fogadta. *Tevfik Rizát* a magyarok vállalkra emelve éltették. A vacsora után a munkások és munkásleányok magyar nemzeti táncokat mutattak be. *Tevfik* a legjobb táncosnőnek értékes arany melltűt ajándékozott. A lelkesedés oly magas fokra emelkedett azután, hogy a törökök is táncra perdültek és egymással versenyezve járták a parasztleányokkal a csárdási és egyéb magyar táncokat. Végül éjjel után egy órakor há'ókocsikból összeállított különvonaton pihenőre tértek és 4 órakor különvonattal elindultak Aradon át Temesvár felé.

Bleriot Aradon.

Ünneplés a pályaudvaron. — Bleriot az Acsev. motorjain. — Beszélgetés az aviatikussal. — Tovább Bukarestbe!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

Bleriot Lajos, az aviatika ünnepléte hőse, ma este vagy egy negyedóraig Aradon időzött. Rövidke idő ez a tizenöt perc, de éppen elég volt arra, hogy végre mi is érezzük azt a mámoros, dicsőséges lázt, amely elfog mindenkit szemtől szembe áll az immár történelmi nevezetességű francia mérnökkel. Nem is repülni láttuk csak aszavait hallottuk, egyszerű, rövid határozottságával imponáló beszédét, mely kedves, lekötő szívésséggel szól mindenkihez, aki e csodálatos bátorságu, zseniális francia emberhez fordul. Nem is egyenesen hozzánk jött, csak átutazóban volt itt s éppen az érdekes és jellemző az ő mindent ügyesen felhasználó gyakorlatiasságára, hogy ez alatt a tizenöt perc alatt is mennyi mindent látott és tapasztalt és mily sokat nyújtott.

Az osztrák fővárosból ahol szombatban a király jelenlétében szállott fel, Budapesten át Bukarestbe utazik Bleriot Lajos és mialatt az esti gyorsvonat — talán éppen az ő kedvéért — a szokottnál kissé hosszabb ideig állott az aradi állomáson, ő megtekintette az Acsev. egészen új rendszerű motorjait, melyekre Budapesten hívták fel a motorteknika terén nagy tekintélyű Bleriot figyelmét. Az Acsev. és a Westinghouse-részvénytársaság egy-egy főtisztviselője, kiket értesített érkezéséről, fogadták őt és bár alig tudott valaki Aradon ez érkezéséről, mégis néhány perc alatt lelkes tömeg volt tanuja Bleriot aradi tartózkodásának. Ünneplték őt és feleségét — az utóbbinak csokorral is kedveskedtek — és azt az ígéretet is kapták tőle, hogy egy év múlva repülőgépevel együtt jön hozzánk.

Mindemez érdekes eseményekről s a Bleriot-val folytatott beszélgetésekről, itt következik részletes tudósításunk:

Bleriot az Acsev.-hez.

Bleriot már a múlt heti budapesti tartózkodásakor beszélt Hevessy Vilmos mérnökkel az Acsev. motorkocsijairól. Hevessy, aki Franciaországban való működése alkalmával ismerkedett meg Bleriot-val, nemrégiben Aradon kísérletezett a Renard-féle sinnedküll vasúttal és ugyanekkor tanulmányozta az Acsev. motorjait is. Különösen érdeklődött az Acsev.-nél akkor kipróbálás alatt állott teljesen új rendszerű Westinghouse-motorok iránt, amelyek még csak itt vannak forgalomban. Felhívta a figyelmét ezekre Bleriot-nak is, aki Franciaországban a motorteknika terén már évek óta elsőrangú tekintély. Nemcsak mint mérnök, de mint gyáros is foglalkozott ezekkel és így örömmel fogadta el Hevessynek azt az ajánlatát, hogy Aradon való átutazásában tekintse meg az Acsev. új motorkocsijait. Hevessy érintkezésbe lépett az Acsev. igazgatóságával és Fábry Sándor dr. vezérigazgató készséggel ajánlta fel a társaság szolgálatát Bleriot-nak. Hevessy tegnap este Budapestről sürgönyileg

jelezte Bleriot érkezését, ma pedig telefonon kérte az Acsev. igazgatóságát, hogy este tegye Bleriotnak lehetővé a motorok megtekintését. Az igazgatóság teljesítve a kérést, Zinner Béla felügyelőt, az Acsev. aradi műhelyének főnökét bízta meg Bleriot fogadásával. Kivüle még Fejes Jenő, a Westinghouse-gyár műhelyfőnöke várta Bleriot-t, hogy Zinnerrel együtt a szükséges magyarázatokat megadja.

A megérkezés.

Az esti gyorsvonat a rendes időben, röviddel hét óra előtt robogott be az aradi pályaudvarra. A Perronon az utazó vagy az érkezőket váró közönség járt fel és alá. Egy kis csoportban állottak mindössze azok, akik Bleriot érkezéséről tudtak. Ott voltak Zinner Bélán és Fejes Jenőn kívül dr. Fábry Sándorné, az Acsev. vezérigazgatójának neje és leánya, Fábry Nóra, Zinner Béláné, Joanevics Sándor, az Acsev. tisztviselője és neje, Heinrich Gyula és Claire Emma, aradi francia tanárnő.

Mikor a gyorsvonat megállott, Zinner Béla kereste fel először Bleriot-t. Az aviatikus és felesége hálókocsiban utaztak és mikor a vonat megállott, Bleriot kijött a kocsis lépcsőjére. Zinner francia szavakkal üdvözölte Bleriot-t, örömet fejezve ki, hogy mint az Acsev. tisztviselője rendelkezésére állhat. Bleriot megköszönte az üdvözlést és épen indulni akart a gyorsvonat elé tolt motoroskocsikhoz, mikor egy kedves jelenet következett.

Fábry Nóra kisasszony, Fábry dr. vezérigazgató leánya lépett a kocsis lépcsőjére. Franciául bemutatkozott Bleriotnak, üdvözölte és felkérte őt édesatyja nevében, hogy tekintse meg a motorokat. Bleriot előzékenyen megköszönte a kedves fogadtatást.

Fábry Nóra ekkor Bleriot feleségéhez fordult. Egy pompás kis fehér krizantémum csokrot nyújtott át Bleriotnének ezekkel a szavakkal:

— Bámulatunknak és hódolatunknak csekély jelül fogadja asszonyom ezeket a virágokat!

— Merci bien — szólt hálás mosollyal Bleriotné, majd kedves beszélgetésbe elegyedett a kisasszonnyal. Fábry Nóra ezután újól Bleriothoz fordult, elmondotta neki, mennyire bámulják őt egész Magyarországon, majd egy kis könyvecskét vett elő és abba Bleriot-tól autogramot kért. A repülés ünnepléte hőse kész örömmel írta be a noteszbe ezt a sokat jelentő nevet: Louis Bleriot.

A motorok megtekintése.

A rendelkezésre állott idő rövid volt és Bleriot Zinner Béla, Fejes Jenő, Fábry Sándorné és Fábry Nóra kíséretében a motorkocsikhoz ment. Két gyorsmotor-kocsi volt a vasúti étkező elé tolvá. Egy De Duoa Bouton szerkezetű 42-ös motorral felszerelt kocsi és egy hat-hengeres Westinghouse-motorral felszerelt kocsi. Ez utóbbi még csak egyedül az Acsev.-nél van forgalomban.

Zinner Béla és Fejes Jenő szolgáltak magyarázatokkal Bleriotnak. A Westinghouse-motor direkt vasúti célokra van szerkesztve és egy év óta működik minden üzemzavar nélkül. Bleriot elragadtatását fejezte ki az új motor szerkezet felett. Mindkét motort alaposan megvizsgálta és különösen csodálkozott a felett, hogy az új szerkezetű motor milyen kevés üzemköltséggel jár. Kérdezősködött a gép gyorsasága és vontató ereje után is. Kívánságára mindkét motort rövid időre megindították.

Bleriot ezután hálással megköszönve a tisztviselők fáradozását, visszatért kocsijába.

Beszélgetés Bleriot-val.

Közvetlenül a vonat indulása előtt az Aradi Közlöny munkatársának alkalmá volt beszélgetést folytatni Bleriot-val. A feltaláló lekötő szívésséggel válaszolt a hozzáintézett kérdésekre. Arcán a fényképekről már ismert szinte stereotip mosoly ül; hangja csak akkor válik emelkedőbbé, mikor gépéről beszél. Hosszu, lecsüngő bajusz teszi érdekessé arcát. Fekete szemei érdeklődve néznek szét. Bő barna utazó-köpeny van rajta, fején nagy angol sapka, melyhez hasonló szokott viselni akkor is, mikor légi útjára száll. Mellette áll a felesége sötétzöld, egyszerű utiruhában. Kedves arcu, nem szép, de igen szimpatikus teremtés, aki bőségesen követi férjét mindenüvé utjában.

— Budapestről jövünk — mondta kérdésünkre Bleriot — és Bukarestbe utazunk, hova holnap délelőtt 11 órakor érkezünk. Bukarestben fel fogok szállani gépemmel, melyet Müller impresszárió már tegnap elvitt a román fővárosba. Itt Aradon az Arad-csanádi vasutak motorjait tekintetem meg. A motorok igazán kitűnőek és örülök, hogy megnézhettem azokat. Ezután budapesti repüléséről emlékezett meg Bleriot.

— Magyarországon — mondotta — kitűnő területek vannak a repülés számára. Az Alföldhöz hasonló alkalmas terep még Franciaországban sincs. Itt még okvetlenül fel fogok szállani.

— Aradon? — kérdezte munkatársunk.

— No most épen nem — szólt mosolyogva Bleriot — de megígérhetem, hogy egy év múlva vagy Aradról szállok fel Budapest felé, vagy Budapestről jövök el ide és itt leszálok.

— Leszögezhetjük az ígéretét? — kérdezte ekkor Fejes Jenő.

— Igen, igen! — válaszolta Bleriot. Magyarországot igazán nagyon megszerettem ez alatt a rövid idő alatt és mondhatom, egész utamban egy nép sem tett rám oly kedves benyomást, mint a magyar...

Az elutazás.

A beszélgetés alatt már nagy közönség állotta körül Bleriot-t. De a vonatindulás ideje már elérkezett, sőt jó néhány perccel el is múlt és a kalauz jelt adott az indulásra. Bleriot és felesége szívélyesen búcsút vesz és hangosan mondja:

— Au revoir!

A közönség kalaplengetve köszönti és mikor megindul a vonat, még sokáig kiáltják hangosan:

— Vive Bleriot!

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A szabadkai bűnpör. Szabadkáról jelentik: Winkler István királyi ügyész, aki a Haverda ügyben a vádat eddig képviselte, ma lemondott a vád képviselőségéről és azt Pap Sándor királyi ügyész vette át. Az esküdtek közül eddig ketten beteget jelentettek. A fő tárgyalás november elsején kezdődik.

§ Halálos ítélet. Prágából táviratozzák: Öt napi esküdtszéki tárgyalás után ma éjjel fél 2 órakor hirdették ki az ítéletet Bocek Henrik rablógylóssági bűnyűgyében. Bocek Henriket kötél általi halálra, társait pedig lopás és bűnpalástolásért és pedig Wohrischek Károlyt két évi nehéz börtönre, Tychowksy Rezsőt 3 évi és Stehlik Annát 3 havi nehéz börtönre ítélték. Három vádlottat felmentettek.

Bécsi levél színházi dolgokról.

Izgalmas bukás a Burgtheaterben.
Strauss Oszkár új operettje.

Bécs, október 24.

Régen volt olyan érdekes színházi estéje a bécsi közönségnek, mint az elmúlt hét utolsó napján. Két premier tette érdekessé a szombati estét: egy a Burgtheater-ben, Bécs ez igen előkelő színházában, egy pedig a Carl-Theater-ben, az osztrák császárváros egyik kedvelt operett-színházában. Az előbbi szenzációs bukást, az utóbbi pedig egy új Strauss-operettet hozott.

A Burg-színház új darabjának már a címe is mutatja, hogy vigjáték kerül a közönség elé. *Hargudl a pataknál, vagy Az egyéniségek ligája*, ez a címe Müller János négyfelvonásos vigjátékának. Mint az utóbbi cím sejtetni enged, az egyéniségek, a különeködők kicsufolása akar lenni ez a darab, még inkább az irodalmi és művészeti különeködők kigunyolása. Az eredmény pedig az lett, hogy a közönség nem az irodalmi ferdeségeket, hanem magát a szerzőt nevette, piszszogta, sőt füttyölte ki olyan skandalumok közepette, amilyeneknek a régi és előkelő Burg-színház falai talán már évtizedek óta nem voltak tanui. Nyílt színen füttyölt és piszszogott a publikum, lármájával félbeszakította a színészek játékát és úgy megbuktatta a darabot, hogy az többé aligha fog színpadra kerülni.

A darab meséje egészen érdektelen, művészi értéke pedig egyenlő a semmivel. Egy bécsi dúsgazdag gyáros leánya — afféle „Übermädchen” — megalakítja az egyéniségek ligáját, csupa hóboros festőből, íróból és más csepürágó-népségből, építet nekik egy házat a patak mellett, Hargudlban és ott hirdeti a szabad szerelmet, az egyéniség jogát mindaddig, míg végre a gyáros egy alapos kurával kigyógyítja leányát és szétgurasztja az egész társaságot.

Ezt a már sokszor megírt olcsó hatású mesét négy unalmas felvonáson át huzza a szerző. De nem büntetlenül. Az első felvonást még teljesen közömbösen fogadták, de a másodikban már hallatszott a nem-tetszés, sőt a megbotránkozás hangja. Mikor az egyik szereplő azt mondta: „Már kezd unalmas lenni nekem ez a liga”, a közönség gunyosan tapsolni és helyeselni kezdett. Majd mikor ugyanez a szereplő így szól: „Vannak dolgok, amiket nem vesz be a gyomor”, az egész közönség hangosan kiáltotta:

— *Bravó, bravissimó!*

„A bécsi erdőt — itt volt a bohém-tanya — meg kell kimélni az ilyen merényletektől!” — szavalta később az egyik szereplő.

— *De a Burgtheatert is!* — kiáltották rá hangos felháborodással a nézők. Ilyen kedélyes jelenetek között folyt le a bemutató, a közönség állandó közbeszólásainak, gunykiáltásainak kíséretében.

...Vigasztalásul e skandalumért, a Carltheater egy új Strauss-operettet mutatott be. A Varázskeringő szerzője Didi címet adta új operettjének, melyhez a szöveget az ismert bécsi író, Leon Viktor írta. Sardounak egy régi darabjából, a Marquise-ből készült a szöveg. Didi, a kabaré-művésznek búcsút vesz a deszkától és meggazdagodva a polgári életbe akar visszavonulni. Franciaországban kastélyt vásárol, de szomszédai nem akarják befogadni az előkelő körökbe. Didi erre egy letört herceget vásárol magának, „férjül veszi”, de megfogadtatja vele, hogy lemond minden férji jogairól. A darab vége természetesen az, hogy Didi megszereti a herceget és igazi felesége lesz neki.

Ezt a mesét minden ötlet nélkül dolgozta át Leon és e rossz szöveg miatt a zene is szenved. Strauss Oszkár ugyan nem tagadta meg művészetét és több zeneszámmal valóságos brilirozott, de azért új operettje nem jelent haladást a Varázskeringő után. A darab előjátékában, a kabaré-jelenetben, még az igazi Strauss muzsikát: érzéssel, nagy technikai művészettel, kifejező, eredeti melódiákkal, melyek nyílt színen viharos tapsot arattak. A darab többi részében azonban uralkodóvá lesz rajta a szöveg cukrosvízes romantikája. Igaz, hogy ez a cukrosvíz is pezsgőspohárban van szervozva és ha nem Strauss adja, minden kifogás nélkül tapsolunk is neki, de Strauss Oszkártól nem elégszik meg a bécsi művészi közönség néhány kitűnő operett-számmal, tőle egész és tökéletes munkát vár.

A nagyközönség természetesen így is tapsal és hódolattal fogadta az új darabot. Bizonyos, hogy sok előadást fog megérni, muzsikája hamarosan népszerű lesz, — kottáit máris kapkodják Bécsben, — de az igazi dicsőséget épügy nem hozta meg ez a premier Strauss Oszkárnak, mint a Fürstenkind nem szerezte azt meg Lehárnak. Bécs idei operett-slágerje még várat magára.

—x.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Traviata (A tévedt nő), ope a. Yvonne de Treville felléptével. (A bérlet-szűnet.)

Szerda: A lilium, színmű. Bem. tató előadás. (A bérlet.)

Csütörtök: A lilium, színmű. (B bérlet.)
Péntek: Lammermoori Lucia, opera. Yvonne de Treville felléptével. (B bérlet-szűnet.)

Szombat: A szultán, operett. Új betárolással. (C bérlet.)

* A Colbertson-hangverseny. Colbertson Sásának, a világhírű fiatal hegedűművésznek második aradi hangversenye, amelyet a Kerpel Izsó cég rendezett, szép számú közönséget vonzott. Tegnapi sikere semmivel sem maradt a két hét előtti mögött. Új számai épen úgy tetszettek, mint azok, amelyeket akkor hallottunk s csak megerősítette a második hangversény azt a meggyőződésünket, hogy Colbertson ma a világ egyik legnagyobb hegedűművésze. Tegnapi hangversenyét egyedül, önálló zongoraszámok nélkül játszotta végig.

* Backhaus Vilmos, a világhírű zongoraművész bámulatára méltó játékaról a külföldi sajtó következőképpen nyilatkozik: *Lipce*: d'Albert óta nem volt oly kizárólagos, majdnem emberfölötti tökéletességgel és egyéniség kivélti művészettel zongorázó művész. *München*: Backhaus egy tünemény, egy unikum, ki mint zongorista vetélytárs nélkül áll. *Drezda*: Backhaus egy hatalmas zenei tehetség, bámulatosan képzett technikával, egy tündöklő, teljesen zenei virtuóz. *Bécs*: Backhaus egyik azok közül, ki mindent tud, de csak a szépet, természetest, páthos nélkül akarja. — Aradon november 28-án tartja hangversenyét a Fehér Kereszt nagytermében, melyre jegyek kaphatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében. 5793

* Az Uránia színház új műsora. Hétfőn mutatta be az Uránia színház új műsorát, a közönség nagy tetszése mellett. A mi közönségünk előtt ismeretlen mezdgazdaságot, a kávétermelést mutatja be ez a műsor. Valamennyien iszunk kávét, de vajmi kevesen tudjuk, hogy mi módon termelik ezt a világszerte kedvelt növényt. Másik érdekes képe az új műsornak a felső Rajna festői szép vidékéről készült nagyszerű mozgófénykép. Csodálatosan szép, bűbajos vidék vonul el szemünk előtt, melynek szépségeivel alig tudunk betelni. A műsoron szerepel még pár napig a Blieriot budapesti felszállásáról készült mozgófénykép is. Már most is megemlítjük, hogy az Uránia színház előadásai november elsejétől délután öt órákor kezdődnek. 791

Szétrobbantott budapesti rulettbank.

Az elzüllött földbirtokos.

Távirati tudósítás.

Arad, október 25.

A fővárosi klubok és kaszinók mellett Budapesten még egy egész csomó titkos kártyabarlang működik, ahol könnyelmű és bűnös embereknek alkalmuk van hazárd játékot üzni. A fővárosi rendőrség ma egy ilyen titkos kártyabarlangot robbantott szét. A fényesen berendezett játéktérnek egy tönkrement földbirtokos, Eöry Béla volt a tulajdonosa, akinek — mint budapesti tudósítónk jelenti, — régebben Aradmegyében voltak ingatlanai.

Eöry előkelő familiából származik. Mint földbirtokos annak idején nagylábon élt, szerette az asszonyt, a kártyát, a pezsgőt és ezek a szenvedélyei csakhamar a tönk szélére jutatták. Eöry néhány évvel azelőtt vagyona utolsó roncseit is tönkretette és — mint mindenki, aki vidéken tönkremegy — ő is Budapestre ment magának existenciát teremteni, Budapesten megismerkedett egy Neumann Sándor nevű bécsi illetőségű foglalkozás nélküli ügynökkel, akinek előkelő ismerősei voltak.

Neumann tanácsára Eöry az Andrassy-ut 37. számú házban, ahol a Terézvárosi Kaszinó volt és ahol magánlakások is voltak, rulettbankot rendezett be. A „kliensek” Neumann előkelő ismeretségének köréből állottak elő. Éjjelenként nagy játékok folytak Eöry lakásán. Félvilági hölgyek, képviselők, földbirtokosok, tisztviselők és újságírók voltak ott.

Május havában a rulettbank átköltözött az Andrassy-ut 38. számú házba, mert a 37. számú házat a Párisi Áruház építkezése folytán lebontották. A rulettbank itt még fényesebben ment, mint a régi helyiségekben. Eöry három pазar, elegáns szobát rendezett be a hazárdjáték céljaira. Eöry már annyira ment vakmerőségében, hogy az „ügyfelekkel” nyílt levelezőlapon tudatta a lakásváltozást. Olyan körlevél szerűen, ahogy a kereskedőknél az szokásos. És épen ez volt a veszta. Egy ilyen levelezőlap Schön detektiv kezébe került, aki nyomban igyekezett a rulettbank tulajdonossal megismerkedni.

A véletlen segítségére volt a detektivnek, mert a minap egyik Andrassy-uti kávéházban vidéki földbirtokosnak adva magát ki, sikerült megismerkednie Eöryvel és felvettette magát a kliensek közé. Péntek este ment fel először a detektiv a játékbárlangba. Ezután szombat és vasárnap este látogatta meg Eöryt és mindkét este kisebb összegekben játszott is. Vasárnap este már teljes bizonyosságot szerzett arról, hogy kik látogatják a játékbárlangot és mik folynak ott le éjszakáról, éjszakára. Schön jelentést tett az egész dologról Krecsányi detektivfőnöknek, akit ma este több detektivvel együtt sikerült becsempészni a játékházba.

A termekben vígan folyt a játék, amikor egyszerre betoppantak a titkos rendőrök, iszonyu ribillió támadt erre.

— Itt a rendőrség!

— Elvagyunk árulva!

— Meneküljön, aki tud! — hangzott mindenfelől nagy összevisszaságban. A játékosok felkapták pénzeiket és az ajtók felé igyekeztek.

Természetesen senki sem menekülhetett. A rendőrség egyenként felírta a jelenlevőket s megindította ellenük az eljárást. Krecsányi asztalon talált 170 koronát lefoglalta. Neumann Sándort tolonkocsin szállították el a rendőrségre.

Gyilkosság vádja

Szántó Izidor ellen.

Klonda Péterné feljelentése. — Ujabb nyomozások.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

Négy évvel ezelőtt, január 31-én, fényes nappal borzalmas gyilkosság történt Aradon a Boros Béni-téri Szelle-féle házban. Fejszecsapásokkal meggyilkolták Klonda Péter aradi pénzügynököt. A gyilkost nem sikerült kézrekeríteni. Több egyént gyanúsítottak a gyilkosság elkövetésével, de bizonyítékot egyik ellen sem sikerült szerezni. Az ügyben, — amelynek aktáit azóta már belepte a por, — most érdekes fordulat történt. Klonda özvegye feljelentést adott be az aradi rendőrséghez, amelyben a gyilkosság elkövetésével Szántó Izidort, a Hitelbank letartóztatott vezérigazgatóját gyanúsítja meg. Domokos vizsgálóbíró most ebben az irányban nyomoz.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma délután beszélgetést folytatott özvegy Klonda Péternével, aki a feljelentésre nézve ezeket mondotta:

— Nekem kezdetől fogva az volt a gyanum, hogy a férjemet csak Szántó Izidor gyilkolhatta meg, vagy legalább is része volt a gyilkosságban. Okom volt erre a feltevésre épen elég, de bizonyítékokat nem sikerült beszereznem. Amikor most a nyáron a Szántó-féle panamak napvilágra kerültek és a vizsgálat a maga meztelenségében mutatta be Szántó Izidort, ez a meggyőződésem csak mindjobban megerősödött. Elhatároztam, hogy az ügyet elaludni nem hagyom és két kisgyermekem atyjának gyilkosán boszút fogok állni.

Körülbelül három hónappal ezelőtt megjelentem a büntügyi rendőrség vezetőjénél és kértem férjem gyilkossága ügyében a további nyomozás elrendelését. Megmondottam egyben, hogy Szántó Izidor ellen irányul a gyanum. A gyilkosság elkövetése egyedül Szántó Izidornak állhatott érdekében. Eanek magyarázata a következő:

Férjem volt az, aki a Hitelbanket kezdeményezte és megalapította. Ő lett volna az intézet vezérigazgatója, míg Szántó Izidort a közgyűlés titkárrá választotta meg. Az intézet 1905. február 2-án nyílt meg, a gyilkosság pedig három nappal ezelőtt, január 31-én történt. Szántó Izidor ádáz ellenséges viszonyban élt férjemet az igazgatói állás miatt, a melyet ő akart magához ragadni. Ha figyelembe vesszük azt, hogy Szántó az igazgatói állásra tört és hogy természeténél fogva nagyraavagyó terveinek elérésénél nem ismert akadályokat, lehetetlen összefüggést nem találni a két eset között.

De tanukat is jelentettem be a vizsgálóbíróknál. Bejelentettem Kondorosi Imre építőmester, jelenleg szegedi lakost, Szelle József-nét és egy Károly nevű pincért, aki a gyilkosság idejében a „Japán“ kávéházban volt alkalmazva. Kondorosi mint részvényes igazolhatja azt a feszült viszonyt és élet-halál harcot, amit Szántó folytatott a férjemet az igazgatói állás miatt. Néhány nappal a gyilkosság előtt férjem elkésereve így szólt hozzám:

— Anya, nem is képeled milyen ellenségem most nekem ez a Szántó, mert vezérigazgatónak választottak meg.

A pincér igazolni fogja, hogy mikor a kávéházban vitakoztak, férjem ezzel vágott vissza a dühös Szántónak:

— Hogy akarsz te, — aki csak egy vas-

kereskedő vagy — igazgató lenni, amikor iskoláid sincsenek hozzá.

Szántó akkor nagyon megharagudott és boszuval fenyegette meg férjemet. Azt mondotta neki:

— Nagyon meg fogod te fizetni a hencségedet.

Én bizom benne, hogy az ujabbi nyomozásnak meg lesz a maga pozitív eredménye.

Domokos vizsgálóbíró az ujabbi feljelentés következtében most maga irányítja a nyomozást a Klonda gyilkosság ügyében. Nap-nap után maga elé idézi Szántó Izidort és vallatja. Szántó következetesen tagad. Azt állítja, hogy a gyilkossághoz semmi köze nincs, a gyilkosság napján nem is volt Aradon. A vizsgálóbíró a közeli napokban Klondánét és a bejelentett tanukat fogja kihallgatni.

Megszöktetett diák.

Egy ur. asszony panasza.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, október 25.

Egy banktisztviselő felesége e héten elpanaszolta a budapesti főkapitányságon, hogy Lajos nevű, tizenhárom éves fiát, aki a gimnázium harmadik osztályába járt, egy Fenyő Ilona nevű leány megszöktette. A kaland hősnője ez év szeptember tizenötödikéig nevelőnő volt F. Mihályéknál, ahol két leánygyermek tanítását látta el. Szeptember első napjaiban a banktisztviselő felesége észrevette, hogy a nevelőnő különös vonzalommal viseltetik Lajos fia iránt. Eleintén úgy gondolta, hogy tévedés van a dologban, de utóbb, amikor vallatóra fogta fiát, a kis gimnázista elárulta, hogy Ilona kisasszony feltűnő módon kedveskedik neki.

Az ur. asszony úgy vélt segíteni a bajon, hogy Fenyő Ilonát rövidesen eltávolította a háztól. Lajos fiát pedig óva intette, nehogy szóba álljon az elbocsátott kisasszonnyal. Az anyai tanács nem sokat használt. F. Lajos csütörtök reggel eltávozott hazulról, azzal, hogy iskolába megy és kétségbeesett szülei azóta hiába várják haza lakásukra gyermeküket.

Az iskolában azt az értesítést kapták, hogy a fiu csütörtökön délelőtt nem volt az előadáson. Valószínű, hogy Fenyő Ilona, — aki tudta, mely uton jár iskolába a kis diák, — megleste az utcán és megszöktette. A nevelőnő az Aggteleki-utcában lévő Deák-szállóban bérelt lakást, mikor állásából kitétek. Utoljára szerdáról csütörtökre virrada éjszaka aludt a fogadóban. Csütörtökön, távozása előtt, kifizette számláját, a podgyászát pedig a keleti pályaudvarra vitette azzal, hogy Fenyő néven helyezték el a ruhatárban.

A vizsgálat során azonban még azt sem sikerült megállapítani, vajjon a leány elutazott-e a fővárosból kis lovagjával, vagy itt rejtőzik-e valahol Budapesten?

A szomorúan érdekes regény hősnője alacsony, sovány, sápadt arcú, szőke, harminc éves hajadon, akinek különösebb ismertető jele, hogy a két metszőfoga aranyból készült.

Egyelőre a detektívek keresik.

MULATSÁGOK.

(=) A zádorlaci ur. társaság a zádorlaci önkéntes tűzoltó-egyesület felszerelési alapja javára báró Nopcsa Elekné uradalmi ujonnan felépített „Fehér Kereszt“-hez címzett vendéglője megnyitásával és felavatásával egybekapcsolva Zádorlakon november 6-ikán zártkörű tánemulatságot rendez.

Hunyadi János, der ungarische Weltchampion.

Az izomszínházak kulisszatitkából.

(Fővárosi levél.)

Ma már mindenki gyanus a közönségnek, aki birkózik. A cirkuszok manége függönyénél ott leskelődik a gyanúsítás, ami igen gyakran érdemes embereket is kikezd, mint a mi kitűnő olimpiai világbajnokunk minapi esete mutatja.

A mostani eset alkalmából a harmadévi és csakugyan üzleti alapon rendezett birokverseny egyik érdekes kulisszatitkát mondotta el az akkori versenyek egyik beavatottja. Azt a harmadévi truppot a „legyőzhetetlen“ Lurich szervezte, fizette és gyürte a földhöz. Ő volt a direktor, aki természetesen magának foglalta le a hősszerepet, de hogy értette a dolgát, azt ez a kis leleplezés bizonyítja legjobban.

Lurich mester egy napon meghívta e kulisszatitkok elmondóját, hogy vezesse el a dunai gabonahajók kikötőjéhez. Odaérve, szemlét tartott a zsákhordók között s végül kiválasztott közülök egy tagbaszakadt magyart, valami Kovács István nevűt.

— Mennyi napidija van? — kérdezte a munkástól.

— Hat korona.

— Én adok magának tizenötöt, mondatta a tolmáccsal az izomszínház vállalkozója és mindjárt ötven korona előleget adott a magyarnak.

Egy hét múlva, mely idő alatt Pitlasinszky bevezette a munkást a birkózás rejtelmeibe, így szólt Lurich mester az újságíróhoz:

— Csináljon egy táviratot a helsingfors-i Aftenbladet hez.

— Minek?

— A másik truppom ott dolgozik most és magyar champion akarok küldeni nekik. Ugy tudom, hogy a magyarokat szeretik ott. De várjon, valami jó magyar nevet kellene adni ennek a Kovácsnak.

— Hiszen ez pompás név!

— Ah, dehogyan. Olyant, amit ismernek... Megvan... Irja kérem: Hunyadi János, ungarischer Weltchampion.

— Az lehetetlen.

— Ugyan kérem, mit haragszik érte? Hiszen valami keserűvizet hívnak így.

— Dehogyan is keserűvizet. Hunyadi war ein ungarischer Held.

— Desto besser!

És elment a távirat az Aftenbladetnek, hogy Hunyadi János, a legyőzhetetlen magyar világbajnok, provokálja az összes helsingfors-i birkózókat, különösen az oroszokat, akiket összekar törni.

Az újságíró, aki tanuja volt a champion-gyártásnak, hozzá tette az érdekes leleplezéshez, hogy azt sem tudta meggátolni, hogy a Hunyadi János mesterről Budapesten készített plakátokat el ne küldjék. Ez a kép a magyar világbajnokot gatyásan, szürösen, lobogó ingujjal, árvalányhajás süvegben ábrázolta. És a jó kíváncsi tömegek két héten át majd szétszedték az arénát, ahol a gyárilag előállított Hunyadi János egymásután vagdosta földhöz a tüzet okádó vasgyurókat, napi tizenöt korona ellenében.

TANÜGY.

(=) Igazgatói megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Krause Brunót, az aradi kereskedelmi tanoncskolában igazgatótanítói alkalmazásában megerősítette.

HIREK.

Katonatiszti affér Losoncon.

Távíratí tudósítás.

Arad, október 25.

Losoncon tegnap katonai botrány történt. Egy ittas katonatiszt berontott egy kávéház különszobájába és a békésen ott ülő társaságot terrorizálta, majd előrántotta töltött revolverét és ráfogta a társaság egyik tagjára. A vérontásnak azonban sikerült elejét venni, mert a társaság másik tagja még idején kicsavarta a százados kezéből a revolvert.

Az esetről a következő tudósításunk számol be:

Losonc városában este 10 óra tájban békésen borozgatott a „Fmke” kávéház külön szobájában egy társaság, melynek tagjai voltak Klein Izidor dr. ügyvéd, Zachár Géza dr. ügyvédjelölt, Gárdonyi Alfréd hírlapíró és Herczegh Jenő a „Losonc és Vidéke” Aradon is jól ismert szerkesztője. Hirtelen felcsapódott a külön szoba ajtaja és egy dult arcú katonatiszt jelent meg a küszöbön.

— Én Kiss honvédszázados vagyok, — szólalt meg a katonatiszt. — Kicsodák maguk?

Az ittas katonatiszt kérdésére a társaság nem adott feleletet, mire ez éktelen dühbe jött:

— Majd elbánok én magukkal! — rivalta magából kikelve és revolvert rántva elő azt Herczegh Jenő homlokának szegezte. A hírlapíró azonban nem vesztette el lélekjelenlétét és levetette magát a földre; ugyanekkor Klein dr. rárontott a századosra és kicsavarta kezéből a pisztolyt.

Kiss százados az éj folyamán átadták a helyőrség parancsnokságának. A hivatalos eljárás megindult. Herczegh távirati feljelentést tett a honvédelmi miniszternél.

— Kossuth Ferenc beteg. Budapesti tudósítónk jelenti: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter betegen fekszik Gresham-palotai lakásán. A minisztert ismét régi csúzos baja döntötte ágyba. Szombaton este még résztvett a török küldöttség tiszteletére adott lakomán, de már ott rosszul érezte magát. Éjjeli állapota annyira rosszabbodott, hogy tegnap reggel már nem tudott eredeti tervéhez képest Soltra utazni. Müller Kálmán báró, akit a beteghez hívtak, föltétlen nyugalmat ajánlott, bár a betegség ezuttal csak könnyebb természetű.

— Az aradi román püspök támadói. Tudvalévő, hogy Pap I. János aradi román püspök ellen a nagyszebeni egyházkerület közgyűlésén erős támadást intéztek, mert megjelent az aradi Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyén. Mint most kiderült, Pap János nem hagyta szó nélkül ezeket a támadásokat. Amikor előtte megjelent egy küldöttség, hogy a közgyűlés rosszaló határozatát vele tudassák, ő ezeket mondta Vlád Aurélnak:

— Nem veszem át a határozatot, mert a közgyűlést nem tartom illetékesnek, hogy ebben a kérdésben ítélkezék fölöttem. A határozatot az én meghallgatásom nélkül hozták és így nem is lehet az szabályszerű.

Vlád erre ezt felelte:

— Lehet, hogy nem szabályszerű ez a határozat, de kétségtelen, hogy a román nép véleményét fejezi ki. Sajnáljuk, hogy ez megtörtént, de nekünk kötelességünk volt a megro-

vást kimondani és azt önnek tudomására adni.

— Tudom, hogy kik az ellenem indított hajsza szervezői — mondta Pap — s tudom, hogy akik ezt a határozatot ellenem hozták, azok csak vak eszközök az én ellenségeim kezében.

— A függetlenségi kör városatyá jelölése. Az aradi függetlenségi kör értekezletet tartott vasárnap délelőtt a 888-as vendéglőben, hogy jelölteket állítson a megüresedett városatyai helyekre. Az értekezletet Nagy Kálmán elnök nyitotta meg. Barabás Béla, Mülek Lajos és Vértés Dezső felszólalása után Nagy Kálmán a II. kerületbe Szántay Lajost és Schwarcz Zsigát ajánlotta. A III. kerületi jelölésre vonatkozólag Zima Tibor ajánlja, hogy a kör ne jelöljön senkit, bízzák azt a kerületi értekezletekre. Mülek pártolta Zima indítványát, míg Szudy Elemér ellenezte azt. Mülek, Nagy Kálmán, Hönig Ottó, Schwarcz Zsiga felszólalása után az elnök kimondta a határozatot, hogy a kör a II. kerület polgárságának Szántay Lajost és Schwarcz Zsigát ajánlja, míg a III. kerület maga határozza meg jelöltjét.

— Rendjelviselési engedély. A hivatalos lap mai száma közli: Ó császári és apostoli királyi felsége méltóztatott a legkegyelmesebben megengedni, hogy belafalvi Fekete Miklós, a 34. gyalogdandár parancsnoka, a spanyol királyi katonai érdemrend 3. osztályát és a bolgár királyi katonai érdemrend nagy tiszti keresztjét elfogadhassa és viselhesse.

— A városi pénzügyi bizottság ülése. Ma tárgyalta a városi pénzügyi bizottság a hosszú halogatás után elkészült zárószámadást, melyet elfogadásra ajánl a közgyűlésnek. A bemutatott elszámolás szerint nyolcvanötezer korona pénztári felesleg mutatkozik, melyet függő kölcsönök rendezésére akar felhasználni a tanács. A bizottság azt javasolja továbbá, hogy a város ugyanazon pénzügyi intézkedéskor helyezze el kamatoztatásra a tőkét, melyeket tavaly erre a közgyűlés kijelölt. Ezek: az Aradi első, Arad-megyei-, Aradcsanádi-, Polgári takarékpénztárak, Ipar- és Népbank-, Viktoria- és Központi takarékpénztár.

— Az elemi iskolák bezárása. Az Aradi Közlöny vasárnapi számában rámutatott arra, hogy a difteritisz járvány az iskolákban is szedi áldozatait és figyelmeztette a hatóságot az iskolák bezárásának szükségességére. Ma a főorvos ilyen értelemben előterjesztést tett a polgármesternek. Jelentette, hogy e hónapban 46 difteritisz esetről van az orvosi hivatalnak tudomása és ezek közül 28 a különböző iskolákat látogató tanulókra esik. A polgármester ezek alapján meghagyta az összes iskolák igazgatóinak, hogy további intézkedésig az előadásokat szüntessék be. A rendelet holnap lép életbe.

— Ajándék a Kossuth-szobor alkotóinak. Az aradi Kossuth asztaltársaság ma este tartott ülésén elhatározta, hogy Pongrácz Szigfried és Margó Ede szobrászművészeknek, az aradi Kossuth-szobor megalkotóinak ötezer koronát ad ajándékba a kikötött összegben felül. Az ötezer koronát már a napokban átadják a művészeknek ama rendkívüli buzgalomért, melylyel a hatalmas mű alkotásán fáradoztak. Sajnálatát fejezte ki a társaság, hogy az aradi Ferrer ünnepélyen nem képviselhette magát, mert a meghívást későn kapta kézhez. Végül bizottságot küldtek ki, amely a társaság érdemes titkárnak, Schwartz Zsigmondnak városi képviselővé való megválasztása érdekében agitációt fejt ki, hogy a választás minél impozánsabb legyen.

— A tisztviselők fizetésének rendezése. Ma délután a szervező bizottság tartott ülést, hogy a polgármester által készített fizetésrendezési tervvel foglalkozzék. A bizottság tagjai között igen jelentős nézetkülönbségek merültek fel a rendezés lényegére, az osztályba és fokozatokba sorolásra vonatkozólag. Mülek Lajos dr. kijelentette, hogy az osztályozásnak nem barátja, mert az komplikálja a kérdést és azt ajánlta, hogy a jelenleg szolgálók helyzetén azzal javítsom a város, hogy percentualis fizetésemelésben részesítse őket s lakbérüket megfelelőleg rendezze. A jövőre vonatkozólag elfogadja a tervezetet, ha abban határozottan kimondják, hogy a fizetésre és nyugdíjigényre megszerzett jogok nem esorbíthatók, a korpótlék valamely osztály első fokozatában eltöltött öt év után esedékes s ha valaki magasabb fizetési osztályba kerül és ez által fizetése kisebb mint előbb volt a korpótlék hozzászámításával, mindaddig élvezzi a korpótléket, míg illetménye oly magasságot nem ér el, mint az előbbi osztályban korpótlékkal összesített törzsfizetés. Barabás Béla szintén két részre óhajta osztani a rendezést. Percentualis emelést a jelenleg alkalmazottaknak, a végleges rendezést pedig későbbre halasztaná, de mindenesetre megkérdendőnek tartja valamennyi tisztviselőt, mert több szem többet lát. Hosszabb vita után elfogadta a bizottság tárgyalás alapjául a polgármester tervezetét, különösen Szathmáry János érvelései következtében, aki a vasutasok fizetésrendezésének késleltető okát tárta fel. Ott is mindenki készített javaslatot, melyeket végül el kellett vetni és megcsinálták úgy mint azt a szóban forgó javaslat is tervezi: osztályokba és fokozatokba osztással. Mülek dr. azt indítványozta, hogy ne tárgyalják a szerdai közgyűlésen a költségvetést és fizetésrendezést, mert erre a közgyűlésnek nem lesz ideje. Efellett azonban a bizottság nem döntött s azért Mülek dr. a közgyűlésen fog ily értelemben felszólalni. Ezután részleteiben is elfogadták a javaslatot, tekintetbe véve a sérelmeiket hangzó tiszviselők beadványait.

— Eljegyzés. Balassa József, a Szeged és Vidéke felelős szerkesztője eljegyzte Milkó Erzsikét, Milkó Henrik szegedi fakereskedő, törvényhatósági bizottsági tag leányát. (Minden külön értesítés helyett).

— Kell Manó cég ajánlja csipke és szalag különlegességeit. Telefon szám 673. 131

— Házassulandók figyelmét felhívjuk Bruckner Lipót dus választéku butorraktárára. — Neuman-palota. 3701

— Nő a repülőgépen. Párisból jelenti: Tegnap próbálkozott meg először a repüléssel egy asszony. A merész vállalkozót De la Roche bárónénak hívják, aki a mourmeloni térségen szállott fel egy Voisin-gépen. A térséget háromszor röpülte be és összesen hat kilométert tett meg.

— Gyilkosság és öngyilkosság. Elekről jelenti tudósítónk: Vásárhelyi Dezső földbirtokos lökösházi pusztáján ma gyilkosság történt. Piroška Antal és Szántó István munkások együtt iddógáltak a korcsmában, miközben valami osekélység miatt összeszólkóztak. Egyszerre Szántó kiment az udvarra, ahová Piroška is követte. Piroška minden előzmény nélkül kést rántott elő csizmaszárából és azzal hátulról leszúrta Szántót. A szerencsétlen egy ordítással összeesett és pár perc múlva meghalt. Mikor Piroška látta tettének következményét, megijedt, elszaladt a korcsmából és az Aradra vezető országuton egy fára felakasztotta magát. Mire észrevették, halott volt.

— Doktorrá avatás. Verzár Gyula aradi orvostanhallgatót a budapesti tudományegyetemen orvos-doktorrá avatták.

— **Nagy hajószerencsétlenség.** Galacból jelentik: A remii kikötő állomás mellett tegnap nagy hajószerencsétlenség történt, amelynek huszonegy emberélet esett áldozatul. A Galacból Remibe induló „F.” nevű hajó Reminél beleütközött az Odesszából Galacba haladó „Rusz” nevű személyszállító gőzösbe. Az „F.” hatalmas léket kapott és elmerült. Husz matróz és *Dimitriu* hajóskapitány a Dunában lelke halálát. A katasztrófát a „Rusz” személyzetének vigyázatlansága okozta, amely a szembejövő hajó jelzését nem vette figyelembe. *Pankonov* a „Rusz” kapitánya az összeütközéskor nem volt a helyén, az étteremben időzött és helyette *Alexei* másodtiszt állt a hidon, aki nem értette meg a szemközt jövő hajó jelzését. Az utolsó pillanatban vészjelet adott, mire *Pankonov* kapitány felsietett a fedélzetre, de a katasztrófát már nem tudta megakadályozni.

— **Lopás a brádi aranybányában.** E hó 22-ről 23-ra viradó éjjel eddig ismeretlen tettesek behatoltak a 12 apostol aranybányatársulat egyik bányájába, a honnan nagyobb mennyiségű arany ércet, 15 klgrm alumíniumot és körülbelül 300-400 drb. gyutacsot loptak. A bányát azután a beépített sinekből álló vasrács egyik pillérének átfűrészelésével elhagyták. A csendőrség erőlyesen nyomoz. A bányatársulat 50 korona jutalmat tűzött ki annak, ki tetteseket kinyomozza.

— **Csak egy virágszálat.** A mi ősi megyeházunkban ahova leérkezik kilenc miniszterium, nyolcvanhat társtörvényhatóság, ezer falu csippecsű és nagy csup ügye, ahol az akta gyári menyiségben készül a vármegye kurilis nyelvén, a közoktatás nomenklaturájának szabványain: azon ősi helyen ebben a napokban egy poetikus és minket megindító rendelet született. Az alispán adta ki ezt a rendeletet a megye valamennyi főszoigabirájához s jellegje: *csak egy virágszálat!* Azt mondja az alispáni rendelet, hogy nemsokára virágokkal lesz ékes a temető s ha a kegyelet csak egy virágszállal köt kevesebbet a szeretet, a kegyelet koszorujába és ha csak egy mécsessel kevesebb fog égni a sirokon, ha ezt a mécsesnek, ha ennek a virágszálnak árát fölajánlják a tüdőbetegeknek: akkor száz meg száz emberi élet halódó mécsé pislog föl újra irgalmuk nyomán. Ezt mondja a mi vármegyénk alispánja egy a főszoigabirákhöz intézett rendeletében. Mondja ezt alispánunk a belügyminiszter hívó szövegére. Mondja ezt a szegénysorsu tüdőbetegek érdekében. A kérelem végig fog hangozni megyénkben! Már halljuk is itt-ott, hogy az alispáni rendelet nagy visszhangot keltett. A szegénysorsu tüdőbetegekért buzgó József Szanatórium Egyesület száz gyűjtéskánál többet küldött vármegyénkbe. Ezeket a táskákat a főszoigabirá urak kérelmére irgalmas szívé urai hölgyek veszik kezükbe, sok megyebeli községünkben a községi előjáróság fog gyűjteni és e hó 30-án megindul vármegyénkben, valamint a többi vármegyében is országsszerte a gyűjtés, hogy összegyűjtsük több száz tüdőbetegek gyógyítására a szükséges összeget. Mert tudnunk kell, hogy az országos gyűjtés eredményét, melyből a mi vármegyénk oly lelkesen kiveszi részét, arra fordítják, hogy több gyermekes apák és anyák esdeklő kérését hallgatják meg és fölveszik őket a József Szanatóriumba, ezenkívül az országos gyűjtés egy része az új, az Augustus Szanatórium építésére fog szolgálni. Ezeket tudván kinek szívében ne keltene visszhangot az egyesület esdeklő kérése: *csak egy virágszálat!* Kérünk minden embert, váltsa meg ezt a szent vámot nemzete dicsőségére, özvegyek, árvák, ügyefogyottak könnyeinek felszárítására. Csak egy virágszálat! Aradon Múlek Lajosné urnő vállalkozott az irgalmasság, az emberszeretet munkájára. Költsék föl a szívekben a szánást, az irgalmat. *Csak egy virágszálat a szegénysorsu tüdőbetegek megmentésére.*

— **Letartóztatott ügyvéd.** Nagyváradról jelentik: *Roxin György dr.* nagyváradai ügyvédet tudvalevőleg hónapokkal ezelőtt aktalopás miatt letartóztatták, de aztán nagyobb kaució ellenében szabadon engedték. A vizsgálóbíró ma több rendbeli sikkasztásért *Roxint* ismét letartóztatta.

— **Új orvosdoktor.** *Raisz Sándor* orvos-szigorló, *Raisz Miksa dr.* orosházi főorvos fiát a napokban avatták orvosdoktorrá a budapesti tudományegyetemen.

— **Vérhas járvány.** Brádról írják nekünk: Brádon és környékén nagy vérhas járvány van, de különösen Valeabrádon a hol majd minden házban van 1-2 beteg s naponta több halálozás fordul elő. A hatóság minden óvintézkedést megtett a veszélyes járvány tovább terjedésének megállítására, amely azonban nemsokat használ, mert a községek lakossága nem követi azt. Valeabrádon szórványosan tifusz betegség is fordult elő.

— **Betörés Königsgróf gróf magtárába.** Tudósítók jelenti: 23-án éjjel vakmerő betörést kíséreltek meg ismeretlen tettesek Taucon. Königsgróf gróf magtárát törték fel s onnan mintegy 40 mm. buzát hordtak ki. Már éppen szekerekre akarták rakni a rabolt buzát, mikor az éjjeli őrk munkájukban megzavarták. A rablók elmenekültek. A csendőrség erőlyesen nyomoz utánuk.

— **Cigányok rablótámadása.** A paulisi országúton ma vakmerő rablótámadás történt. *Minku János* gazdálkodó Paulisról kocsin igyekezett hazajutni Szabadhelyre. Utközben kóbor cigányok támadták meg és ki akarták rabolni. *Minku* védekezett a támadás ellen, mire a cigányok össze-vissza verték a testét és elfutottak. A csendőrség szigorú nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére. *Minku* sérülései súlyosak.

— **Betörők a Turay csárdában.** A szombatról vasárnapra virradó éjjel eddig ismeretlen tettesek betörték a Turay csárda utra nyíló ablakát és azon át behatolva 2400 koronát elloptak. A gáji rendőrség megindította a nyomozást.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban október 24. és 25-en a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságokat kötöttek: *Született:* *Rácz Sándor* lakatos segédnek *Mária* nevű leánya, *Schweigert Péter* adóhivatali főtiszt *Iona* nevű leánya, *Goldschmidt Miksa* kereskedőnek *Aranka* nevű leánya, *Hegedűs János* cipészsegédnek *Margit* nevű leánya, *Marián Gyula* asztalossegédnek *Jenő* nevű fia, *Kardos Mór* könyvelőnek *György* nevű fia, *Farkas József* fogházőrnek *József* nevű fia, *Mitykó Gusztáv* gépésznek *Gusztáv* nevű fia. *Meghalt:* özv. *Öcsödi Istvánné* 77 éves napszamosnő, *Káldori Ignác* 74 éves magánzó, *Petró Mihály* 49 éves napszamos, *Oláh Róza* 7 éves leány, özv. *Risovszky Józsefné* 73 éves magánzénő. *Házasságot kötött:* *Sándor Károly* géplakatos *Polgár Juliánával*, *Winterkorn Lőrinc* bognár *Burai Ilonával*, *Kunrath Mátyás* lakatos *Huber Terézszel*, *Fischer Ferenc* mázóldó *Lenart Idával*, *Székely Mihály* géplakatos *Baranyi Juliánával*, *Péter Mózes* fűrészgépjáratulajdonos *Benkő Ilonával*, *Simandán Tódor* bérkocsitulajdonos *Kovács Rozáliával*.

— **Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.** *Weitzer János*-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— **Perzsa szönyepraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam.** Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel *Schwarz Zsigmond*. 3811

— **Menyasszonyi kelengyék szolid, szakavatott kivitelben legelőnyösebben beszerezhető** Heim J. cégnél Arad, gróf *Nádasdy* palota, Szabadságtér 20. 3407

— **Szabó féle páрмаi ibolya szappan** a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító üdítő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti *Szabó Béla* pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon *Vojtek és Weisz*, Hánzu *Nesztor* és *Hegedűs Gyula* cégeknél. 3943

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.** 17

A kiváló bőr- és kőbánya gyógyteremés

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, hólyaggyulladásnál, székrekedéskor és kóros bántalmakkal küzdőknek.
Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható árványvízkereskedésekben vagy a Szent-László Saluator-társulat Városaiban Budapest, V. Deák-utczán.

1942

A házbéruzsorás.

Vitriol merénylet a Royal kávéházban.

Távirati tudósítás.

Arad, október 25.

A budapesti Royal kávéház ma délután három órakor nagy botrány színhelye volt. *Renner Vilmos* budapesti háztulajdonost, akinek több háza van és körülbelül husz házat bérel, — egyik lakója, *Moskovics János* esernyőkészítő a kávéházban megtámadta és vitriollal leöntötte.

Renner fővárosszerte nagy házbéruzsorás hírében áll. Leginkább kis, egyszobás lakások vannak házaiban, amelyekért rendkívül magas bérösszegeket szed. A házbért folyton arófolja, úgy hogy az összes lakói el vannak ellene keseredve. *Moskovics* házbérét háromnegyed éven keresztül folyton emelte minden negyedben és most november hó 1-én is emelni akarta. *Moskovics*, amikor a házmeztől értesült a háziur szándékáról, elment *Renner*hez, könyörgött neki, ne tegye szerencsétlenné és ne dobja az utcára kilenc gyermekével együtt. *Renner* hajthatatlan maradt és kijelentette, hogy „stájerolni” fog.

Moskovics erre haragjában elhatározta, hogy boszut áll a háziuron. Ma délután megjelent a Royal kávéházban, ahová *Renner* ebéd után járni szokott. Ott újból kérlelni kezdte a háziurat, majd mikor az elutasító választ adott, heves szóváltás történt közöttük. Egyszerre, amikor már az egész kávéházi személyzet és vendégek oda sereglettek, *Moskovics* egy üveget rántott elő zsebéből és még mielőtt valaki megakadályozhatta volna szándékában, az abban levő vitriolt *Renner* arcába öntötte.

*Renner*hez azonnal orvost hívtak, aki gondoskodott róla, hogy mester-utcai lakására vigyék a megsérült embert. *Renner* arca teljesen összeégett és valószínűleg meg fog vakulni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Tisztújító közgyűlés.** Az aradi Székely Otthonnak tisztújító közgyűlése volt, melyen elnökké ismét *dr. Bedő Árpádot*, alelnökké: *Végh István* és *Szép Jánost*, igazgatóvá *Bor Imrét*, titkárrá *Szeghő Ernőt*, pénztárossá *Jakabffy Istvánt*, ellenőrré *Farkas Ákost*, főjegyzővé *Buda Elemért*, ügyésszé *dr. Barabás Béla* országos képviselőt, jegyzővé *Hank Albertet*. A vigalmi bizottság elnökévé *Schulde Frigyes*t, 30 bizottsági tag élén. Ezután elhatározták, hogy havonként egyszer vagy kétszer műsoros családi estélyeket rendeznek.

Pénzt

1743

jelzőleg, amortisatio és váltó
fedezetre földbirtokra és vá-
rosi bérházakra legelőnyö-
* * * sebben közvetit * *

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karollina-ut. 8.
sz. saját ház a fiók posta
* * * mellett. * *

VÁRANDÓS ANYÁK

erősítő és az erősítéssel egyidejűleg üdítő szert találnak a

SCOTT-féle csukmájolaj EMULSIÓ-ban.

Gyors és erőteljes hatása meglep és gyönyörködtet mindenkit. Bevétele kellemes, emésztése könnyű.

Egy kísérlet meg fogja Önt győzni, hogy az Ön esetében is mily jótékony hatása.

5141¹¹

Szoptatás esetében a

* SCOTT-féle Emulsió

elejét veszi a bágyságnak, bőségesen biztosítja a tejet és rózsás és virágzó arcává teszi a gyermeket.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legki-
valóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

SPORT.

+ Az aradi lóverseny második napja. Az aradi lóverseny második napja tegnap folyt le a közönség fokozott részvétele mellett. Az autobuszok déli 12 órától 2-ig ontották a túrlátogatók százait és csakhamar megteltek a négy és az egy koronás helyek. A futamok nagy rendben folytak le, kivéve az eladóversenyt, amelyben az indítás körülbelül 10 percet vett igénybe. A versenyekben nagyrészt a mi jelölteink jöttek be, eltekintve az első futamtól, melyben Neimans báró „Landeskind”-je, mely előző nap sehol sem volt, okozott meglepetést. A simándi nagy akadályversenyben kis baleset történt. Bartos Elemér lova, a Tiny-Tim előbb megbottlott az egyik gátnál és a hátulsó bal lábát megsértette, azután levetette lovasát, Krause Károlyt. Az első pillanatban nagy szerencsétlenségről beszéltek és a közönség egy része a korláton átugorva, berohant a mezőnyre. Szerencsére nagyobb baj nem történt, a szimpatikus urlovas csak kezén és lábán szenvedett könnyebb horzsolásokat. Ebben a futamban „Remény II.”, amely tegnap oly óriási meglepetést okozott, nem bírta a távot és harmadiknak maradt.

A verseny részleges eredményét a következőkben adjuk:

I. Kurtiesi díj. Sikverseny 1-ső Neimans báró Landeskindje, 2-ik Baich Iván báró Minde-nem-je, 3-ik Neimans báró Blanche-je.

I. Totalizátor 10:17; 4:7.

II. Hadseregi akadályverseny. Első Wodianer Béla Mérges-e, második Schwaben báró Megyer-je, harmadik Schmidt Ottó Mavourmin-je.

II. Tot. 10:17; 4:6.

III. Eladóverseny. Első Neumans báró Igaz legyen-je, második Bartos Elemér Orgazd-ja, harmadik Molnár Lajos Lady Corneli-je.

III. Tot. 10:29; 4:11.

IV. Simándi nagy akadályverseny. Első Neimans báró Pilis-e, második Baich Iván báró Mire-való-ja, harmadik Kintzig János Remény II.

IV. Tot. 10:32; 4:12.

V. Altisztek gátversenye. Első Kecskés ezakasvezető, második Makay káplár, harmadik Ignátz őrmester.

V. Tot. 10:22; 4:9.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 25.

Kínálat, vételkedv korlátolt, 20 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

As arak 50 kilónként számítva:

	Déli zariát	2 órai zariát
Buza 1909. okt. erre	15 00 - 5 01	14.96 - 14.97
Rozs 1909. októberre	9.78 - 9.79	9.75 - 9.76
Zab 1909. októberre	7.60 - 7.61	7.52 - 7.53
Buza 1910. áprilisa	14.23 - 14.24	14.18 - 14.19
Rozs 1910. áprilisa	10.23 - 10.24	10.18 - 10.19
Zab 1910. áprilisa	7.69 - 7.70	7.65 - 7.66
Tengeri 1910. májusra	6.84 - 6.85	6.82 - 7.83

Záruk 5 órakor.

Osszirák hitelrészvény 675 50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. október 25.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	13.40 - 13.50
76 " "	13.50 - 13.60
77 " "	13.60 - 13.70
78 " "	13.70 - 13.80

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új	13.30 - 13.40
Rozs új	9.10 - 9.20
Árpa új	6.40 - 6.50
Zab új	6.80 - 6.90
Tengeri régi	7.45 - 7.50

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1909. évi október hó 26-án:

Bérlatszűnet. Bérlatszűnet.

La Traviata.

Opera 4 felvonásban. Irta: Verdi.

SZEMÉLYEK:

Violetta Flóra	Yvonne de T Kun Irén.	Germont Gaston	E Ercolani. Boda Ferenc.
Anina Anina	Zalay Margit	Báró Dr. Alibgy	Ge 6 János.
Alibéd	Ferrari A.		Zöldi A.

Kezdetek este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simeony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. október 26-án, kedd:

1. Pali bírózik. Humoros. — 2. Áruló csók. Dráma. — 3. Etet a korszaki hegyekben. Látványosság. — 4. A kőény és a hold. Színes látványosság. — 5. Kirándulás Quvergube. Természet után. — 6. Csintalan inas. Humoros. — 7. Helyszínek. Humoros. — 8. Bieriat budapesti lelézallása.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázsda.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Nem mulaszthatjuk el megköszönni mindazoknak, kik felejtethetlen

Cézikéneknek

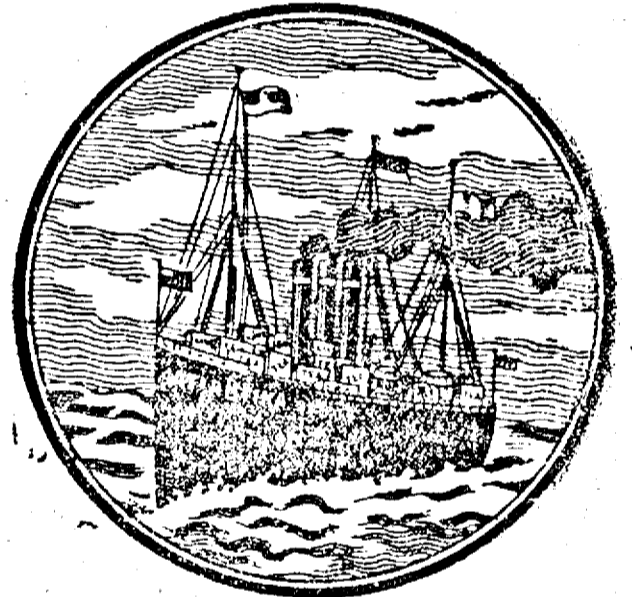
f. évi október hó 24-én d. u. történt végzettségére alkalmával oly kegyesek voltak számos megjelenésük és részvételük mély fájdalomukat enyhíteni.

Végül mindazok, kik az elhunyt ravatalára koszorut és esokrokat voltak szivesek helyezni, ezuton is fogadják köszönetünket.

4064

Dr. Ternajgá József és neje.

Városi és megyei telefon 609

Szájrol-szájra jár a hír, hogy a

Tea-saison

— beállítva! csakis az —

Atlantika

kávé és tea behozatálnál

fedezhetjük fűszer- és illatszert szagától mentes, tisztán kezelt

Tea és Rum

— szükségletünket. —

Atlantika

kávé és tea behozatál

Arad Andrassy-tér 20. Fischer Eliz palota

Meteor és egyéb rendszerű kályhákat

szakszerűen javítás és a belső szerkezetet magas hőfokú chamotte kővekből újraan kiépíti jutányos árban

Szilágyi és Társa-cég

Arad, Boros Beni-tér 15. sz. (Dengl-ház.)

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönség b. figyelmét felhívni az újonnan érkezett kezdett és kész

kézimunkaraktárunkra,

valamint mindenféle rövidáru és női divat különlegességeinkre.

Nagy raktár: női-, férfi- és gyermekszövéttárunkban, ugymint:

harisnya, keztyű, valódi Bengeriéle triekó-ingek és nadrágok.

Nagy választék: **gyermek-ruhákban, karokül téli kabát, fejkötő és saphákbn,** melyek a legolcsóbb árban kaphatók. 4058

Weisz és Benjámín

kézimunka és rövidáru üzlet

Arad, **Andrássy-tér 22. szám.**

Helyi telefon 635. Vidéki telefon 635.

Vidéki megrendelések a legpontosabban és olcsón eszközöztetnek.

SZULTÁN TORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetétel következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségeknel, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutus bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22. Kútközelőség: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 5751

Telepünk átköltöztetése folytán

P. Választó-utca 14. szám alatti építési és ácstelepünk a rajta levő lakházzal, műhelylyel és színekkel

kiadó vagy eladó.

József főherceg-ut 12. sz. a. házukban saroküzlethelyiség kiadó.

Bővebbet

Fodor és Reisinger

József főherceg-ut 12.

Alapított 1888. évben.

Várhoi László

uri- és női cipész.

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minerita palota a leánylakóival szemben.

Van szerencsém a t. helybell és vidéki közönség figyelmét felhívni 19 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipészüzletemre. A bekövetkező őszi időnyre beszereztem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben, előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

3285

Várhoi László

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni újonnan megnyitott

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László, női és férfi szabó, Szabadságtér-1. szám alatt. 2023

6987 - 1909. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár és Arad város közönsége végrehajthatók javára 804 korona 06 fill. állami és községi adóhátralék mint tökékövetelés és járuléka behajtása végett az aradi kir. törvényszék területén levő Arad pernyáva külvárosában fekvő az aradi 2294. számú tjkvben A. + 2 sor 2815/b. hrsz. alatt felvett Kasza-utcai 38. számú ház, udvar és kertre az árverést 786 koronában ennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1909. évi november hó 22-ik napján délutáni 3 órakor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48 számú helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási árfelelőse, vagyis 398 koronán alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 78 korona 60 fill. készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Arad, 1909. évi szeptember hó 1 napján.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,

kir. tiszéki bíró.

4056

Czigler Ignácz

szobafestő és mázoló mester

Arad, Eötvös-utca 12.

(May pék mellett.)

Elvált szakmájába vágó min ennemű munkákat helyben és vidéken árkülönbözet nélkül, legszebb kivitelben, legjutányosabb árak mellett, szavatossággal mellet. 3276

Varrodák figyelmébe

ajánlja

mérték könyveit Pichler Sándor

üzleti könyv, papír- és írószerekkereskedése Arad, Szabadság-tér 1.

Az összes divatlapokra előfizetések elfogadhatnak. 2922

Telefon 633.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázó.

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1371

Permetező javítások elfogadhatnak.

M. kir. szabadalmazott

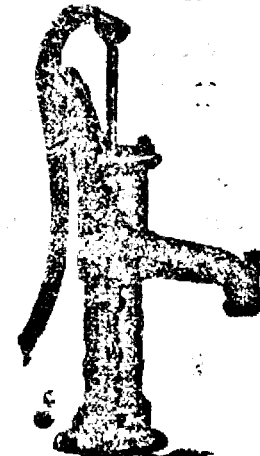
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendő

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz

Sirkoszoruk Mindszentek és halottak napjára

nagy választékban kaphatók, művirág és bádogból 1 koronától 20 koronáig.

Mécsesek sírok kivilágítására jutányos áron.

3987

Zimmermann Ignác

noriabergi, díszmű, férfi divat és játékaru-üzletében Arad, Szabadság-tér 21. Lengyel Testvérek házában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemeleket ki-váltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Józsám!

Rég nem láttam, miért kerül? Nem bántottam, miért haragszik? Oly nagyon nyugtalan vagyok. Ha tudja ki, írjon e lapba választ. 4052

Intelligens

fess barna leány ismeretség hiányában, megismerkedne jómódu özvegy vagy éteesebb uriemberrel. Csakis teljes című komoly levelekre válaszolok „Szerény” jelige e lap kiadóhivatalában. 4060

Egy német bonne

jobb fizetéssel, 2 kis leány gyermek mellé kerestetik. Boros Béni-tér 15. sz. ajtó 16. 4068

Rövid zongorát

jókarban veszek. Cim a kiadóba. 3464

Szöllőkarót

7 láb magasat prima tölgyfából szállít waggon számra Branyicska állomásra Vass József fakereskedő Ujarad. 3889

Boros Béni-tér 8. szám alatt

kiadó üzlethelyiség. Ugyanott betonzott pincék kiadók. 3991

Egy jóírású leány

alkalmazást keres irodában. Cim a kiadóban. 3995

Egy jó fűszeres segéd,

ki a román nyelvet is bírja, felvétetik Weisz Mórnál, Petrozsényben. 3989

Szép fosztott libatoll

kapható Boros Béni-tér 15. szám, ajtó 1. 4086

Kerestetik

expediciókba, egy jó írással bíró leány.

Egy butorozott utcai szoba

külön bejárattal, zongora használattal azonnal kiadó. Eötvös-utca 1. szám, 1-ső emelet. 3897

Megjelent

Bodrogi, Kár, kár, kár (Alkonyat száll a pusztára) című közkedvelt magyar népdala, zongorára 1 kor. 50 fill. Kapható Ingusz 1. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrásy-tér 16. sz. 173

Szenzációs zeneújdonosság!

Megjelent Fráter Lóránd nótás-könyve, mely csakis Fráter-féle közkedvelt és legujabb, szebbnél-szebb nótákat tartalmaz. E nótás-könyv 25 kor. értékű Fráter-dalt foglal magában s a gyűjtemény 2 koronáért kapható. Vidékre 2 K. 20 f. beküldése ellenében szállítom. Megjelent a Sang u. Klang 5-ik kötete is. Kerpel Izsó könyv-és zeneműkereskedése, Arad. 8911

Vidéki

vegyeskereskedés korlátlan italmé-
réssel, trafikkal, házzal együtt el-
adó. Bővebbet Ehrenfeld Ignác fű-
szer nagykereskedésében Aradon. 4057

Egy tanuló

Soltész Andor hentes és mészár-
rosnál azonnal felvétetik Kova-
szincon. 4047

Egy különbejáratu

csinosan butorozott szoba kiadó.
Weitzer János-utca 14. sz. 1-ső
emelet 11. ajtó. 4049

November 1-sőre

kerestetik egy szép két szobás
lakás, összes mellékhelyiségekkel.
Cim a kiadóhivatalban. 4050

Ügyes fiatalember

havi fizetéssel felvétetik, ki meg-
határozott helyen újságokat árulna.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Vidéken

egy ház kerttel, üzlethelyiség és
jó forgalmu régi korcsmával sza-
bad kézből eladó. Cim a kiadó-
hivatalban. 4054

Keresünk

két személyes-családhoz bejárónét
könnyű munkára. Cim Kölcsey-
utca 9a. 4058

Eladó

a belváros közelében egy jó for-
galmu vendéglő. Cim a kiadóhi-
vatalban. 4051

Egy nagy vagy két kisebb

butorozott lakást keresek esetleg
ellátással izr. családnál nov. 1-ére
„Tartós” jeligére a kiadóba. 4062

Az „Új Jdők”

képes folyóirat, „Divatszalon”, „Re-
génytár”, „Az én újságom”, „Jó
pajtás”, az összes német folyóiratok
eredeti árban kaphatók Krausz
Paulin könyv- és papirkereskedé-
sében. Telefonszám 511. 3241

Eladó házak

Angyal-utca 13 és 27. sz. jól jö-
vedelmező házak eladók. 3814

19186—1909. kb.

Hirdetmény.

Holländer Ignác és fia aradi
lakosok Radnai-ut 20. sz. a telkén
egy tűzifa, épület és különféle
műfa kereskedés felállítására telep-
engedély iránt folyamodván, az
1884. XVII. t.-cz. 27 §-a értelmé-
ben a telep helyszin tárgyalására
határidőül folyó évi november hó
8-án d. e. 11 órájára kitűzetik, a
melyre az érdekeltek ez uton is
meghivatnak.

Arad, 1909. évi október 21-én.

Sarlot,
főkapitány.

4061

Uszi cipő-újdonosságok.

Valódi

amerikai czipők

Weinberger János cipő áruházában
kaphatók. 2095

Arad, Andrásy-tér 20.

Telefon szám 312.

Nagymennyiségű

pléh-pánt

és
maculatura
jutányos áron

eladó.

Használt

ólom

megvételre kerestetik

Rosenblüh H. és Társa

ALAPITTATOTT 1804.

Olcso árjegyzék

oly cikkekről, melyeket kizárólag cé-
günk hoz forgalomba.

Angol kelmék, dupla széles, méterenkint
90 krajcártól kezdve 1 frt. 20—1 frt.
50-ig. Reklám ár.

Maradék vászon, közép szálú, minden
célra 28 krajcár, vékonyabb 31
krajcár, legfinomabb szálú, kelen-
gyére alkalmas 33 kr. Hibátlan jó mi-
nőségűek, 30% megtakarítás. E mara-
dékok 4 métertől 8 méterig kaphatók.

Madapolan mosott chifony, vékony
szálú, métere 27 krajcár, közép-
szálú, kelengyére alkalmas, métere
32 krajcár. — Utóbbi rendes for-
galmi ára 45 kr. Rendkívüli alkalmi
vétél. 271

Cérna vászon 2000 mtr. maradóokban
I. rendű creász női ingre és ágynemű-
mire méterenkint 72 krajcár, rendes
forgalmi ára 90 krajcár. Rumburgi
tömött szálú métere 85 kr., ennek
forgalmi ára 1 forint 10 krajcár.

Alsó lepedők varrás nélkül hófehér, bőr
erős darabja 1 forint 40 krajcár. —
Csoda olcsó ár!

Zsebkendők, férfi és női, szines és fehér
tucatja már 1 forint 60 krajcártól. —
Verseny nélküli olcsó árak!

Asztalnemű, törülközők, egyes darabok
fél árban.

Alsó szoknya — Juponok: selyem
taft 5 frt. 80 kr., moire 4 frt. da-
rabja. — Minden színben kaphatók.

Női ingek, nagy parti vétél, dus kézi him-
zéssel, darabja 1 forint 65 krajcár.

Szőnyeg maradákok, ugyszintén I. ax-
minster nyírott, csekély szövőháb-
val 2 m. széles, 3 m. hosszú 27
frt., 2½ m. széles, 3½ m. hosszú
42 frt. E szőnyegeket a cég már
évek óta hozva forgalomba, eddig
is elkelt több 100 darab a vevők
legnagyobb megelégedésükre.

Himzés maradákok,
Schwelezi, fél áron.

Kirakataink megtekintését kérjük,
azok árjegyzése a n. é. közönség-
nek teljes tájékozást nyújtanak.

Rosenblüh H. és Társa

Szabadság-tér.

Országos vásár alkalmából

koszoru füge

Olcson kapható

Nagy Farkasnál

4048

Aradon.